

(100)

Utbildningsnämnden

Dnr : UN2019/89

Årsrapport 2019
Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning:

1. SAMMANFATTNING	4
2. INLEDNING.....	5
3. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL.....	6
3.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR UTBILDNINGSNÄMNDEN	6
3.2 UTBILDNINGSNÄMNDENS EGNA MÅL	33
3.3 SAMMANSTÄLLNING MÅLUPPFYLLELSE	39
3.4 UTREDNINGSUPPDRAG	40
4. EKONOMI.....	41
4.1 BUDGET OCH BUDGETÄNDRINGAR	41
4.2 NÄMNDENS RESULTAT OCH PROGNOSEN	42
4.3 INVESTERINGAR	45
4.4 BUDGET I BALANS	45
5. PRESTATIONER	47
6. PERSONAL	48
6.1 PERSONALSTATISTIK	48
6.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	50
6.2.1 ATTRAHERA	50
6.2.2 REKRYTERA	51
6.2.3 UTVECKLA OCH BEHÅLLA	51
6.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	52
6.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	52
7. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT	55
7.1 DIGITALISERING	55
7.2 DIGITALA NATIONELLA PROV	55
7.3 PROGRAMMERING I GRUNDSKOLAN	56
7.4 TIMPLAN FÖR GRUNDSKOLAN OCH GRUNDSÄRSKOLA	56
7.5 LOKALER	57
7.6 NY LÄROPLAN I FÖRSKOLAN	58
7.7 LÄSA, SKRIVA, RÄKNA – EN GARANTI FÖR TIDIGA STÖDINSATSER	58
8. INTERNKONTROLL	60

8.1 NÄMNDENS INTERNKONTROLLPLAN	60
8.2 ÖVRIGA DELAR I INTERNKONTROLLEN	60
<u>9. UPPFÖLJNING UTIFRÅN STYRDOKUMENT.....</u>	<u>61</u>
9.1 KLAGOMÅL	61
9.2 KRÄNKNINGAR OCH TRAKASSERIER ENLIGT SKOLLAGEN	61
9.3 SKOLPLIKTSBEVAKNING	62
9.4 ANMÄLNINGAR OCH TILLSYN	63
9.5 ÖVERKLAGANDEN	65
9.6 BARN OCH ELEVERS SÄKERHET I FÖRSKOLA, SKOLA OCH FRITIDSHEM	65
<u>10. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR 2021</u>	<u>66</u>
10.1 DIGITALISERING	66
10.2 GRUNDSÄRSKOLA	66
10.3 LOKALER	66
10.4 BALANS MELLAN KRAV OCH RESURSER – FRÄMJA ARBETSMILJÖN	67

1. Sammanfattning

Utbildningsnämnden har tagit fram en årsrapport för perioden januari-december 2019.

Bedömningen är att samtliga mål har uppnåtts.

För att lyfta upp några glädjande resultat så kan man nämna de mycket goda resultat som eleverna har i engelska, förskolans arbete med anknytningspedagogik samt att eleverna är trygga i fritidshemmen.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro uppgår per den 31 december till 6,3 procent. För förskolan är frånvaron 8,6 % och för skolan 5,47 %. Kommunens totala sjukfrånvaro var 7,75 %.

Utbildningsnämnden har många och betydande utmaningar framför sig framförallt ekonomin, att möta behov inom beslutade ekonomiska ramar, att trygga balansen mellan krav och resurser för att arbetssituationen skall vara rimlig för våra medarbetare.

Resultatet för helåret är ett överskott på 3,4 miljoner kronor. Det är bättre än nämndens prognos i ingången av året vilket var ett underskott på 12,5 miljoner kronor. Utbildningsnämnden har tilldelats ett tilläggsanslag av kommunfullmäktige på 7 miljoner kronor med anledning av fler elever i särskola och kostnader för gymnasieskolan.

Nämnden har 2019-04-15 (§ 19) antagit en åtgärdsplan för en budget i balans, som har följts upp av nämnden på sammanträden i maj och juni. Utbildningsnämnden har avvecklat 18 tjänster inför höstterminens start.

Utbildningsförvaltningens medarbetare har gjort en stor insats för att genomföra de åtgärder som beslutats av Utbildningsnämnden. De kompetenta och ansvarstagande medarbetarna ska alla ha en stor eloge för det arbete de gör. Behoven och kraven är många, det är huvudmannens

ansvar att visa på att förväntningarna och kraven ska anpassas till givna resurser.

Under hela året har ett intensivt arbete pågått för att förbereda för Fjällastorpskolan. Det är förskola, skola och samlingsal där nu endast återstår lite för utbildningsförvaltningens del. Samgranskningen förväntas vara klar under september då återstår arbetet med detaljplan. Såsom det ser ut i nuläget kan skola/förskola/samlingsal vara klar tidigast januari 2024. Det finns en stor oro i nämndens ansvarsområde för hur lokalsituationen skall lösas. Det gäller framförallt Bollebygdskolorna F-9 samt Örelundsskolan.

2. Inledning

From 1 mars delades bildnings- och omsorgsnämnden i två nämnder, utbildningsnämnden och socialnämnden.

Utbildningsnämnden är huvudman för all verksamhet inom skolväsendet i Bollebygds kommun samt för kultur och fritid. Delårs- och årsrapport är en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Kvalitetsarbetet på huvudmannanivå bygger på de uppgifter som kommer fram i verksamhetens kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen. Huvudmannen har genom beslutad styrmodell och i verksamhetsplan/budget klargjort vilka mål och riktlinjer som ska följas upp.

Bollebygd är en bra skolkommun. Det är bra resultat, hög kvalitet inom verksamheterna i alla mätningar. Bollebygds lärare och annan personal gör ett fantastiskt arbete varje dag tillsammans med barn och elever samt deras vårdnadshavare. Dock ställs det höga krav på alla och de utmaningar som lyfts fram i alla sammanhang är resurser för barn/elever med omfattande behov av stöd och service.

Förvaltningen ser att behoven för barn och elever med omfattande behov av stöd och service är betydligt större än vad budgeten medger. Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Om skolan sett över organisationen runt eleven och märker att det inte räcker ska extra anpassningar göras. Det är stödinsatser som oftast kan ske inom ramarna för den vanliga undervisningen. Dock finns ett fåtal elever med genomgripande behov av stöd som ej kan lösas inom ramen för den vanliga undervisningen. Det är elever som med anledning av sjukdom eller funktionsnedsättning har betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och alltid kommer att ha ett omfattande behov av stöd och service av samhället även i vuxen ålder. Det går inte att inrymma stödinsatser av denna omfattning inom elevpengen.

Samtliga enheter har lämnat in rapporter där verksamheterna har följts upp, analyserats och utvecklingsområden har identifierats. Utifrån en dialog med enheterna om resultat och utvecklingsområden har huvudmannen identifierat utvecklingsområden och prioriterat insatser.

Nolåns förskola med fyra avdelningar startade i april 2019. Tre avdelningar har tagits i bruk och förskola är ett provisorium i avvaktan på Fjällastorps förskola.

Bollebygds kommun placerar sig på 13:e plats bland landets 290 kommuner i 2019 års undersökning "Bästa skolkommun", som genomförs av Lärarförbundet. Det är en förbättring med 10 placeringar jämfört med året innan. I hela Västra Götalands län är Bollebygd rankad som nummer 2 av 49 kommuner och toppar listan bland Sjuhäradskommunerna. I Bollebygds kommun är det lärarnas utbildningsnivå och elevernas meritvärde i åk 9 som är kommunens styrkor, medan resurstilldelningen och lärartätheten drar ner

3. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

3.1 Kommunfullmäktiges mål för utbildningsnämnden

Arbete och företagande

Mål 1

Nämnden ska stödja den ungdomsinriktade verksamhet som socialnämnden ska bedriva.

Hur ska målet nås

Utbildningsförvaltningen ska under 2019 genomföra fyra tvärgruppsmöten med socialförvaltningen. Tvärgruppen består av enhetschefer/rektorer som representanter från IFO myndighet, funktionsnedsättning, grundskola, förskola samt elevhälsa. Syftet med mötena är samverkan kring målgruppen barn och unga.

Insatser

- Tvärgruppsmöte genomfört 2019-03-27
- Tvärgruppsmöte genomfört 2019-05-27
- Tvärgruppsmöte genomfört 2019-09-23
- Tvärgruppsmöte inställt 2019-11-25

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Tre av fyra nätverksträffar är genomförda. Den sista nätverksträffen fick ställas in på grund av att IFO:s representant inte kunde närvara. Uppföljning av årets träffar visar att i stort sett alla punkter som det samverkats kring har initierats av utbildningsförvaltningen. Majoriteten av punkterna rör samverkan mellan IFO myndighet och utbildning.

Trygghet, uppväxt och åldrande

Mål 2

Verka för och underlätta bedrivande av alternativa former av förskola, familjedaghem, skola och andra utbildningsformer både i kommunal och privat regi med målet att behovet är tillgodosett vid mandatperiodens utgång.

Hur ska målet nås

Utbildningsnämnden ska under 2019 revidera riktlinjerna för godkännande av fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg samt tillsynen av desamma. Riktlinjen fastställdes av Bildnings- och omsorgsnämnden 2016-12-13 § 129.

Utbildningsförvaltningen ska under 2019 uppdatera information på hemsidan om regelverk och möjligheter att bedriva fristående verksamhet inom utbildningsväsendet.

Insatser

- Information om regelverket på utbildningsnämndens möte 2019-05-13
- Beslut om nya riktlinjer av utbildningsnämnden 2019-06-10

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Utbildningsnämnden har antagit nya riktlinjer för godkännande och rätt till bidrag för enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Informationen på hemsidan har omarbetats under hösten 2019.

Mål 3

Tillse att alla elever är behöriga till gymnasieskolan samt har uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier).

Tabell 1. Nyckeltal

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019	Grön	Gul	Röd
Meritvärde i år 9, lägeskommun, genomsnitt 17 ämnen	233,0	235,9	247,7	234,8	>218	211-217	<212
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	80	82,5	82,2	89	>81 %	78-80	<77 %

Hur ska målet nås

Verksamheten i Bollebygds skolor ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumenterna. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och elever. Läraren ska ha god förmåga att fokusera på vad som är väsentligt i undervisningen och att eleven ges regelbunden återkoppling. Lärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Framgångsrika lärare har goda ämneskunskaper och god didaktisk kompetens och förmåga att balansera dessa så att de skapar ett sammanhang och en röd tråd för elevernas lärande. De kan anpassa innehåll och metod i undervisningen efter både elevernas förutsättningar och den givna situationen och har tillgång till en bred arsenal av metoder och verktyg att använda i sitt arbete. Läraren är tveklöst ledare i sitt klassrum. De skapar struktur i arbetet och kan tydliggöra för eleverna både vilka mål man arbetar mot, och vilka ansträngningar som krävs för att nå målen. Läraren motiverar också eleverna genom att ha ändamålsenliga förväntningar på dem och samtidigt koppla undervisningen till elevernas erfarenhet.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar elevens lärande och utveckling. En miljö där läraren leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskapshorisonten. Ett av verktygen för undervisningen är den digitala miljön, som behöver lyftas fram och användas strategiskt.

Elevhälsans främsta uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande med syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I elevhälsans gemensamma uppdrag ingår att främja elevers lärande, utveckling och hälsa, förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter samt att bidra till att skapa miljöer, som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Skolbibliotekets roll för elevers lärande är en viktig faktor för hög måluppfyllelse. Skolbiblioteket ska vara en del av den dagliga verksamheten och en självklar komponent i den pedagogiska planeringen. Att kunna läsa innebär att ha nycklar till nästan allt i samhället. Det är en förutsättning både för lärande i skolans alla ämnen och för framtida delaktighet i yrkes- och samhällsliv. Att kunna läsa utvecklar också fantasin och förmågan att förstå olika perspektiv. Att läsa vidgar världen på många sätt och i dagens samhälle är god läsförståelse fullständigt nödvändigt för den demokratiska individen. Här kan skolbiblioteket fylla en stor uppgift.

Insatser

- Deltagande i GR projektet Plug Innan för att öka närvaron i skolan och för att fånga upp de elever som riskerar att inte nå målen
- Studieteknik för att göra eleverna medvetna och delaktiga i sitt eget lärande
- Pedagogerna arbetar formativt och ger kontinuerlig feedback. Målen med undervisningen och kunskapskraven synliggörs för eleverna.
- Uppnådda mål tydliggörs genom SchoolSoft i matrisen där vi dokumenterar elevens lärande
- Anpassning i undervisningen utifrån alla elevers olika förutsättningar

- Deltagande i Riksidrottsförbundets Rörelse i skolan
- Alla elever har tillgång till inläsningstjänst, studi.se och digitala läromedel vilket ger eleverna många möjligheter till anpassningar
- Specialpedagog och speciallärare är involverade i de elever som riskerar att ej nå målen, de hjälper till med pedagogiska utredningar och har även enskild undervisning vid behov
- Elever vid behov av extra undervisning erbjuds lovskola under sport-, påsk-, höst- och sommarlov
- SYV pratar med elever och informerar om vilka möjligheter det finns efter grundskolan och hjälper därmed eleven att nå sina drömmar och har motivationshöjande samtal med de elever som saknar motivation och ork
- Framtidsdagen syftar till att visa på vilka möjligheter eleven har i framtiden
- Regelbundna möten i EHT (elevhälsoteam) för att följa upp enskilda elever och grupper
- Översyn av processen gällande ledning och stimulans, extra anpassning och särskilt stöd
- Flexgrupper för elever i behov av detta
- Deltagande i projektet "En skola för alla"
- Studie och yrkesvägledning
- Regelbundna möten med Boråsregionens Vuxenutbildning
- Upprättat register för de ansökningar som kommer in till kommunen, där vi beviljar eller inte beviljar IKE (Interkommunal ersättning)
- Tillsammans med bemanningenheten har vi deltagit i arbetet med att starta och certifiera Vård och Omsorgsutbildning i Boråsregionen tillsammans med Borås stad (VO-college)
- Informerat kommuninvånare om vuxenutbildning i olika forum
- Träffat resursenheten i kommunen för utbyte av information och samarbete angående SFI och annan utbildning för nyanlända
- Deltagit i möten med AF och AME och resursenheten kring nyanländas etablering

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Tabell 2. Elever behöriga till gymnasieskolan samt meritvärdet

		2016	2017	2018	2019
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, lägeskommun, andel (%)	Bollebygd	94,1	93,0	93,3	90,0
	Riket	87,3	82,5	84,4	82,5
Elever i åk. 9, meritvärde	Bollebygd	233	235,9	247,7	234,8
	Riket	224,8	217,7	223,3	224,5

Tabell 3. Elever/pedagogisk personal grundskolan (årsarbetare), kommunala skolor

		2016	2017	2018	2019
Elever/pedagogisk personal grundskolan	Alingsås	9,9	10,1	10,8	
	Bollebygd	11,1	11,9	10,9	11,01
	Borås	10,5	10,5	10,2	
	Härryda	11,7	11,6	11,4	
	Partille	10,7	11,1	11,4	
	Ulricehamn	10,6	11,0	10,2	

Tabell 4. Kostnad förskoleklass grundskola och gymnasium

		2016	2017	2018	2019
Kostnad förskoleklass hemkommun, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	60 393	62 681	65 502	
	Bollebygd	41 710	69 150	71 476	
Kostnad grundskola åk 1-9 hemkommun, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	111 068	115 464	118 966	
	Bollebygd	101 166	106 392	117 309	
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	128 339	129 278	132 858	
	Bollebygd	110 610	113 472	116 957	

90 % av eleverna i årskurs 9 var behöriga till ett nationellt program på gymnasiet. Det betyder att sex elever inte har fått behörigheten utan har börjat sin utbildning

på introduktionsprogram (IM) som Bollebygd kommun bedriver på Krafthuset. Sammanlagt gick 12 elever på Krafthuset i augusti 2019.

Bollebygds kommun hade en god personaltäthet inom grundskolan 2018. I jämförelse med angränsande kommuner var det var enbart Alingsås, Borås och Ulricehamn som hade högre personaltäthet än Bollebygd.

Kostnaderna för förskoleklassen var 2018 något högre än riksgenomsnittet. Grundskolan hade en något lägre. Tydligaste skillnaden är kostnaden i gymnasieskolan där Bollebygd kommun ligger ca 16 000 kronor lägre per elev. I augusti 2019 går ca 350 elever tillhörande Bollebygds kommun i gymnasieskola.

Förskoleklass

Skolans uppdrag är att ge alla elever det stöd de behöver utifrån deras olika förutsättningar och behov. Den 1 juli 2019 trädde en förstärkning av skollagen i kraft. Genom att följa elevers lärande och sätta in tidiga stödinsatser redan från förskoleklass ska fler elever få det stöd de behöver. Syftet med de tidiga stödinsatserna är att fler elever ska uppfylla de kunskapskrav som finns i årskurs 1 i läsförståelse och i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Det slutliga målet med tidiga stödinsatser är att en så stor andel som möjligt av eleverna ska nå en fullständig utbildning. Tidiga stödinsatser till elever ska sättas in i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan.

Tabell 5. Screening i Förskoleklass, matematik vt 19

Matematik	Område	Antal elever	Antal elever som bedöms klara Avstämning	%	Antal elever som bedöms ej klara Avstämning	%
	Talraden					
	Vilket tal kommer efter?	90	79	87	11	12
	Vilket tal kommer före?	90	69	74	21	26
	Uppdelning av tal	78	58	80	20	21

I matematik har alla elever i förskoleklass gått framåt i sin utveckling sedan höstterminen. Klasserna har arbetat utifrån elevernas egna intressen och därifrån lagt upp undervisningen och man använder sig av utemiljön som ett pedagogiskt verktyg. Resultaten är relativt höga men 12 -26 % av eleverna klarar inte avstämningen beroende på område.

Tabell 6. Screening i Förskoleklass, språk och kommunikation vt 19

Språk och kommunikation	Område	Antal elever	Antal elever som bedöms klara Avstämning	%	Antal elever som bedöms ej klara Avstämning	%
	Analys/syntes	88	76	85	12	15
	Bokstavskännedom ljud	88	71	81	17	19

I språk och kommunikation har eleverna även här utvecklats från höstterminens kartläggning. Dock kan konstateras att det är färre elever som knäckt läskoden i jämförelse med föregående års elever.

I höstterminens grupper har pedagogerna i förskoleklasserna genomfört kartläggningar på samtliga elever i matematik samt språk och kommunikation. Dessa kartläggningar görs tidigt på terminen vilket säger mer om hur man jobbat i förskolan än i skolan. Här fångar man upp de elever som indikerar på att inte nå kunskapskraven. Bedömningarna görs i samråd med specialpedagogisk kompetens på enheten. Genom kartläggningen har man tidigt hittat de elever som behöver anpassningar eller särskilt stöd för att nå kunskapskraven.

Tabell 7. Screening i Förskoleklass, språk och kommunikation ht 19

Språk och kommunikation	Område	Antal elever	Andel elever som bedöms klara avstämningen (%)
	Bokstavskännedom ljud	116	77 %
	Dela upp korta meningar i ord	116	57 %
	Kunna delta i samtal med ord och text	116	86,5 %
	Kunna dela upp enkla ord i språkljud	116	71 %
	Urskilja första språkljudet i ord	116	82 %
	Förstå en enkel instruktion	116	93 %

Det Bollebygds kommuns sexåringar är bra på inom området språk och kommunikation är att förstå en enkel instruktion. Det gruppen har svårare för och behöver öva på är att kunna dela upp korta meningar i ord.

Inom ämnet matematik har skolorna redovisat på lite olika sätt vilket gör att det inte går att göra en sammanställning på huvudmannanivå. Det man kan se är att eleverna klarar matematiken bättre än ämnet språk och kommunikation. Här finns områden där samtliga elever har klart ett specifikt område.

Årskurs 1-3

Tabell 8. Måluppfyllelse i årskurs 1

Ämne	Årskurs 1		
	Når ej godtagbar nivå f/p*	Når godtagbar nivå f/p*	Når mer än godtagbar nivå f/p*
Bl		49/36	4/2
En	1/1	49/35	3/2
Idh		45/34	8/4
Ma	3/2	36/33	14/13
Mu	0/1	53/37	
NO		47/38	6/0
SO		49/37	4/1
Sv/SvA	7/12	30/31	27/10
Tk		35/30	

*f/p = flickor/pojkar

I årskurs 1 kan konstateras att det är i ämnena engelska, matematik, musik och svenska som några elever ej når godtagbara nivåer. Det är något fler pojkar än flickor i denna grupp. Intressant är att i ämnet matematik och svenska är det ett stort antal elever som når mer än godtagbar nivå på sina kunskaper.

Tabell 9. Måluppfyllelse i årskurs 2

Ämne	Årskurs 2		
	Når ej godtagbar nivå f/p*	Når godtagbar nivå f/p*	Når mer än godtagbar nivå f/p*
Bl		46/52	7/6
En	0/1	42/47	12/12
Idh	0/1	44/44	10/15
Ma	4/10	41/36	9/16
Mu	0/2	51/54	3/4
NO	0/1	50/54	4/5
SO	1/1	50/55	3/4
Sv/SvA	3/10	32/38	19/12
Tk		46/59	7/1

*f/p = flickor/pojkar

I årskurs 2 är det fler ämnen som redovisar elever som inte når godtagbara kunskaper. Här är de flesta pojkar. Det är enbart i ämnena bild och teknik som samtliga elever har nått godtagbara eller mer än godtagbara kunskaper. Glädjande är att se de goda resultaten i engelska, idrott och hälsa samt svenska där flera elever nått mer än godtagbar nivå.

Tabell 10. Måluppfyllelse i årskurs 3

Ämne	Årskurs 3		
	Når ej godtagbar nivå f/p*	Når godtagbar nivå f/p*	Når mer än godtagbar nivå f/p*
Bl	0/1	34/62	18/2
En	0/8	48/40	4/16
Idh	0/1	45/53	7/10
Ma	6/12	40/43	8/9
Mu	0/6	48/56	4/2

NO	2/6	42/53	8/5
SO	3/7	37/46	14/11
Sv/SvA	4/10	33/35	15/9
Tk	1/1	51/62	

*f/p = flickor/pojkar

I årskurs 3 finns det någon elev på någon av våra skolor som inte har nått godtagbara kunskaper i samtliga ämnen. Det är möjligen så att eleven inte är i rätt skolform och enheten behöver utreda detta. Över lag är det fler pojkar än flickor som inte klarar kunskapskraven.

Årskurs 4-6

Tabell 11. Måluppfyllelse i årskurs 4

Ämne	Årskurs 4		
	Når ej godtagbar nivå f/p*	Når godtagbar nivå f/p*	Når mer än godtagbar nivå f/p*
Bl	1/3	21/31	40/19
En	8/10	27/18	26/24
Idh	1/5	21/13	28/23
Ma	9/10	24/20	28/22
Mu		25/29	12/4
Bi	2/2	36/23	24/17
Fy	8/7	33/31	20/14
Ke	3/2	29/27	29/23
Ge	3/6	29/22	18/13
Hi	3/3	40/27	22/17
Re	2/4	33/31	23/20
Sh	5/6	16/16	29/19
Sl			
Sv/SvA	1/10	30/25	26/18
Tk	0/1	19/11	9/8

*f/p = flickor/pojkar

Då Töllsjöskolan har arbetat med en hopslagen 4-5 redovisas dessa elever ovan. I årskurs 4 kan det konstateras att det enbart är ämnet musik, som alla elever har nått godtagbar nivå på sina kunskaper. I flera ämnen har eleverna nått mer än godtagbar nivå.

Tabell 12. Måluppfyllelse i årskurs 5

Ämne	Årskurs 5		
	Når ej godtagbar nivå f/p*	Når godtagbar nivå f/p*	Når mer än godtagbar nivå f/p*
Bi	1/4	14/19	14/13
En	10/11	22/14	18/12
Idh	1/7	17/9	15/13
Ma	7/11	13/7	16/12
Mu		10/7	4/1
Bi	2/5	21/19	25/15
Fy	1/8	23/13	24/17
Ke	4/7	21/16	27/15
Ge	3/6	12/7	19/7
Hi	3/5	18/15	24/11
Re	2/6	29/24	20/8
Sh	1/4	15/9	10/6
Sl			
Sv/SvA	8/10	9/6	18/10
Tk	2/10	25/16	23/13

*f/p = flickor/pojkar

Engelska, matematik och svenska har flest elever som ej når godtagbara kunskaper. Även i årskurs 5 finns många elever som nått mer än godtagbara kunskaper; bild, biologi, fysik, kemi, historia och teknik är tydligast.

Tabell 13. Andel godkända betyg på nationella prov i årskurs 6

	Svenska/SvA	Engelska	Matematik
Huvudmannen totalt	88,2	94,1	83,3

På de nationella proven i årskurs 6 kan konstateras att ämnet engelska har ett gott resultat. I diskussion med pedagogerna förklarar man det med att elevernas kunskaper stärks med det digitala spelet. Ämnet matematik visar på det lägsta resultatet.

11 elever är bedömda enligt svenska som andraspråk (SvA).

Tabell 14. Terminsbetyg i årskurs 6

Ämne	F	E	D	C	B	A
Bild	0	30	23	29	12	15
Engelska	4	18	17	18	17	36
Hem och konsumentkunskap	2	34	36	17	9	2
Idrott och hälsa	3	8	8	24	31	26
Matematik	14	26	14	19	10	16
Moderna språk	4	23	19	38	9	3
Musik	0	26	23	31	15	4
Biologi	4	26	23	22	17	6
Fysik	5	25	26	16	12	14
Kemi	6	30	23	19	11	9
Geografi	4	22	20	24	15	15
Historia	2	26	14	23	19	16
Religionskunskap	3	23	18	23	20	12
Samhällskunskap	3	19	21	24	18	14
Slöjd	0	18	31	31	16	4
Svenska	6	14	18	15	24	13
SvA	4	2	3	0	1	0
Teknik	3	29	27	21	13	6

Nu har eleverna i denna åldersgrupp gått i skolan i sju år. Hur har då Bollebygd kommuns skolor lyckats utifrån de krav som ställs i läroplanen för grundskolan? Det finns tre ämnen som har lyckats väl då inga elever har F; det är ämnena bild, musik och slöjd.

Det ämne som sticker ut är, liksom tidigare årskurser, matematik. 14 elever började, i augusti 2019, årskurs 7 utan att ha nått de kunskapskrav som krävs utan fått betyget F. Detta trots att timplanen nationellt har ändrats och ämnet har sedan tidigare mer tid i veckan.

Från och med höstterminen 2019 har man utökat tiden på högstadiet med 105 timmar. Kommer den utökade tiden att hjälpa dessa elever eller är det undervisningsmetoderna, läromedlen eller någon annan faktor behöva utvecklas för en högre måluppfyllelse. Denna diskussion har redan påbörjats i

ledningsgruppen, men behöver involvera de undervisande lärarna och då över stadierna.

Ämnen med flest A och B är engelska samt idrott och hälsa. Det stämmer väl överens med resultaten på nationella prov. Kan det förutom god undervisning, vara digitaliseringen, spel och sociala medier, som bidrar till det goda resultatet?

Årskurs 7-9

Tabell 15. Betyg årskurs 7, vt 2019

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs- poäng	Andel (%) med A- E	Betygs- poäng	Andel (%) med A- E	Betygs- poäng	Andel (%) med A- E
Bild	116	53	65	14,53	97,0	15,83	96,2	13,50	96,9
Engelska	116	53	65	12,37	87,2	12,55	86,7	12,23	87,6
Hem och konsumentkunskap	116	53	65	11,45	93,2	12,69	92,4	10,10	93,8
Idrott och hälsa	116	53	65	13,97	90,6	13,82	90,5	14,08	90,7
Matematik	116	53	65	9,98	81,3	10,19	81,1	9,81	81,5
Moderna språk, språkval	111	51	60	13,76	89,1	14,49	92,1	13,05	86,6
Modersmål	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Musik	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologi	116	53	65	11,32	88,1	11,74	86,7	10,99	89,2
Fysik	116	53	65	11,07	85,5	11,62	86,7	10,65	84,6
Kemi	116	53	65	10,86	83	11,76	84,9	10,15	81,5
Geografi	116	53	65	12,65	94	13,38	92,4	12,08	95,3
Historia	116	53	65	13,28	92,3	14,36	90,5	12,42	93,8
Religionskunskap	116	53	65	12,93	93,2	13,87	94,3	12,19	92,3
Samhällskunskap	116	53	65	12,74	93,2	13,68	92,4	12,08	95,8
Slöjd	116	53	65	12,76	94,9	13,58	92,4	12,12	96,9
Svenska	116	53	65	12,14	90,6	13,75	92,4	10,85	89,2
Svenska som andraspråk	10	5	5	5	80	10	80	10	80
Teknik	116	53	65	12,16	94	13,20	94,3	11,52	93,8

I vårt betygssystem motsvarar F = 0 p, E = 10 p, D = 12,5 p, C = 15 p, B = 17,5 p och A = 20 p. Tittar man i kolumnen betygspoäng kan man utläsa gruppens genomsnittliga betyg; ju högre betygspoäng desto fler elever har högt betyg i ämnet. I årskurs 7 har ämnet bild de högsta betygspoängen medan matematik det lägsta. Här har 17 elever inte nått målen för betyg, vilket gör att 81 % av eleverna har betyg men de är låga. I ämnet svenska som andraspråk är det en elev som saknar betyg och som ger stort utslag i kolumnen *Andel med A-E*

Tabell 16. Betyg årskurs 8, vt 2019

Ämne	Antal elever			Totalt		Flickor		Pojkar	
	Total	Flickor	Pojkar	Betygs- poäng	Andel (%) med A- E	Betygs- poäng	Andel (%) med A-E	Betygs- poäng	Andel (%) med A- E
Bild	118	47	71	15,61	99,1	16,65	97,8	14,93	100
Engelska	118	47	71	13,14	92,3	13,51	93,6	12,89	91,5
Hem och konsumentkunskap	118	47	71	11,68	95,7	12,84	97,8	10,71	94,3
Idrott och hälsa	118	47	71	15,06	94,1	14,52	93,6	15,42	94,3
Matematik	118	47	71	11,12	85,5	11,86	87,2	10,63	84,5
Moderna språk, språkval	110	46	64	12,63	82,7	14,50	89,1	11,25	78,1
Modersmål	5	0	5	9,17	80	-	-	9,17	80
Musik	118	47	71	12,03	88,1	13,72	91,4	10,92	85,9
Biologi	118	47	71	11,53	91,5	12,55	93,6	10,85	90,1
Fysik	118	47	71	11,44	90,6	12,39	93,6	10,81	88,7
Kemi	118	47	71	11,04	86,4	11,97	89,3	10,42	84,5
Geografi	118	47	71	13,56	95,7	14,72	97,8	12,79	94,3
Historia	118	47	71	13,89	96,6	14,31	100	13,61	94,3
Religionskunskap	118	47	71	13,96	95,7	15,72	100	12,79	92,5
Samhällskunskap	118	47	71	14,28	97,4	15,58	100	13,49	95,7
Slöjd	118	47	71	13,35	98,3	13,78	95,7	13,06	100
Svenska	118	47	71	13,01	94,9	15,17	97,8	11,58	92,9
Svenska som andraspråk	8	2	6	15	1,88	2	0	2,5	33,3
Teknik	118	47	71	11,48	94,9	12,22	95,7	11,11	94,3

Musik	118	63	55	13,7	90,7	14,0	88,9	13,3	92,7
Biologi	117	62	55	13,1	94	13,3	90,3	12,9	98,2
Fysik	118	62	56	13,0	91,5	13,1	88,7	12,9	94,6
Kemi	117	62	55	12,6	92,6	92,3	12,9	90,3	12,3
Kemi	117	62	55	12,6	92,3	12,9	90,3	12,3	94,5
Geografi	120	64	56	14,5	97,5	14,6	96,9	14,3	98,2
Historia	120	64	56	15,2	98,3	15,5	98,4	14,8	98,2
Religionskunskap	120	64	56	14,2	96,6	14,6	96,9	13,8	96,4
Samhällskunskap	120	64	56	14,6	96,7	15,0	96,9	14,0	96,4
Slöjd	118	63	55	15,5	97,5	15,7	95,2	15,2	100
Svenska	115	63	52	14,8	99,1	15,4	98,4	14,0	100
Svenska som andraspråk	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Teknik	119	64	55	13,7	94,1	13,4	89,1	14,0	100

Betygspoängen utgörs av ett genomsnitt av betygsvärdena i ämnesbetygen (F=0, E=10, D=12,5, C=18,5, B=17,5 och A=20). Det möjliga värdet är 0-20 poäng. Den genomsnittliga betygspoängen beräknas för de elever som fått betyg A-F i respektive ämne. Ju högre betygspoäng desto fler elever har alltså höga betyg i ämnet. Det ämne, som flest elever har höga betyg i är alltså bild.

91,7 % av eleverna har fått betyg i matematik men det låga betygspoängen talar om att betygen är låga. I ämnet matematik är det 57 elever av totalt 120 som har fått ett högre slutbetyg än resultatet på det nationella provet. Det är ingen elev som har fått ett lägre betyg. En del av eleverna har legat nära det betyg som de nu fick även på nationella provet.

Enligt ovanstående sammanställning kan det konstateras att ämnet idrott och hälsa har lägst andel elever med betyg A-E. Här är det flickorna som har svårast att klara ett betyg i ämnet.

Mycket goda resultat redovisas i ämnena engelska, modersmål, geografi och svenska där 100 % av eleverna har fått betygen A-E.

Tabell 18. Andel godkända betyg på nationella prov i årskurs 9

	Svenska/SvA	Engelska	Matematik
Huvudmannen totalt	97,5	97,5	91,7

Det är ett gott resultat på de nationella proven i ämnena svenska, engelska och matematik. Det är ett något lägre resultat i matematik men utifrån ovanstående redovisning från förskoleklass till årskurs 8 är det ett förväntat resultat. 5 elever är bedömda enligt svenska som andraspråk.

Tabell 19. Jämförelse slutbetyg och provbetyg i årkurs 9

Bollebygdskolan åk 9	Svenska			Matematik			Engelska					
	Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
		4	64	32		0	43	57		7	58	35
Bollebygdskolan åk 9	Svenska som andraspråk			Fysik			Historia					
	Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget			Antal elever med provbetyg och slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg än provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
			75	25		14	65	20		6	52	42

I ämnet matematik har 51 % av flickorna högre betyg än vad resultatet visar på nationella provet. 58 % av pojkarna har högre betyg än resultatet på nationella provet. Inga elever fick lägre betyg jämfört med provbetyget.

I ämnet fysik har 15 % av flickorna lägre betyg än resultatet på nationella provet, 13 % av pojkarna. 17 % av flickorna har högre betyg än vad resultatet visar, 25 % av pojkarna.

I ämnet historia har 56 % av flickorna högre betyg än resultatet visar på nationella prov. 27 % av pojkarna har högre betyg än resultatet på nationella provet.

I ämnet svenska har 26 % av flickorna högre betyg än resultatet visar på nationella prov. 38 % av pojkarna har högre betyg än resultatet på nationella provet. 7 % av

flickorna fick lägre betyg än resultatet på nationella provet medan ingen pojke fick lägre betyg.

I ämnet engelska har 26 % av flickorna högre betyg än resultatet visar på nationella prov. 23 % av pojkarna har högre betyg än resultatet på nationella provet. 10 % av flickorna fick lägre betyg än resultatet på nationella provet medan 9 % av pojkarna.

I Skolverkets anvisningar för nationella proven i årskurs 9 står att när läraren sätter betyg ska resultatet på nationella prov särskilt beaktas. Provresultatet har alltså en särskild betydelse vid betygssättningen och det har en större betydelse än andra enskilda underlag. Men provet ska inte helt styra betyget och resultatet på ett nationellt prov kan inte vara lärarens enda underlag vid betygssättningen.

Skrivningen i skollagen innebär att provbetyget särskilt ska beaktas, men även delprovsresultat och de kunskaper eleven visat genom provet ger läraren viktig information inför betygssättningen. Nationella prov är välkonstruerade, noga utprovade och har utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Läraren kan bara bortse från resultatet om det finns särskilda skäl för det.

Gemensam utmaning för alla pedagoger på Bollebygdskolan 7-9 är att få alla elever mer motiverade och visa sina kunskaper. Skolan behöver arbeta mer med att få ett tillåtande klassrumsklimat där elever vågar "blotta sig" i diskussioner och presentationer. Skolan behöver arbeta mer med att stärka elevernas självförtroende så att de vågar mer i gruppen. De elever, som skolan har svårt att nå är de elever som inte själva har ett driv, saknar motivation eller har hög frånvaro. Pedagogerna upplever att det finns en "antipluggkultur" främst hos pojkarna och därför har skolan arbetat med normkritik. Trots detta når Bollebygds elever goda resultat och SALSA-värdet visar på att kommunens elever når utöver det förväntade med tanke på de bakgrundsfaktorer som forskning visar på är betydelsefullt.

Det är tydligt att elevernas läsförståelse brister och detta är ett område skolan behöver arbeta mer med och detta medför att måluppfyllelsen i flera ämnen blir

lägre. I matematik har ett ökat antal elever svårt att nå målen, vilket blev ett stort bekymmer i slutet av vårterminen. Skolan har resurser i matematik men frågan är om de används på rätt sätt. Skolan behöver ha ett samarbete mellan stadierna i matematik och svenska för att komma till rätta med problemet.

I idrott och hälsa behövs en tydlig avstämning gällande elevernas simkunnighet eftersom det är kunskapskrav. Språklärarna vill komma ut till åk 5 för att informera om kommande språkval så att eleverna är medvetna om hur det är upplagt. I engelskan ser skolan ett problem med att de nyanlända saknar grundläggande kunskaper i ämnet och de får svårigheter med att bli behöriga till gymnasiet. I de praktiska ämnena saknas digitala läromedel vilket är ett bekymmer för skolans lärare.

Skolan behöver bli bättre på att synliggöra frånvaron och fånga upp elever tidigare. Det är viktigt att sköta frånvarorapporteringen i Schoolsoft och förbättra det arbetet. Strukturen kring betygsvarningar och utvecklingssamtalen behöver också utvecklas.

Tabell 20. SALSA - Skolenheters resultat av slutbetygen i årskurs 9 med hänsyn till elevsammansättningen

År	Bakgrundsinformation			Andel (%) som uppnått kunskapskraven			Genomsnittligt meritvärde		
	Föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå	Andel (%) nyin-vandrade	Andel (%) pojkar	Faktiskt värde (F)	Modell-beräknat värde (B)	Residual (R=F-B)	Faktiskt värde (F)	Modell-beräknat värde (B)	Residual (R=F-B)
2017	2,31	10	46	85	75	10	236	228	7
2018	2,35	5	53	87	80	7	248	236	12
2019	2,32	7	47	81	76	5	235	231	3

Föräldrarnas utbildningsnivå - För eleverna finns uppgifter om föräldrarnas högsta utbildnings-nivå. Dessa är indelade i tre nivåer som har poängsatts så här

- genomgången folkskola/grundskola (1 poäng)
- genomgången gymnasial utbildning (2 poäng)
- eftergymnasial utbildning (3 poäng)

Om det finns uppgift om båda föräldrars utbildningsnivå är det genomsnittlig

utbildningsnivå som används för eleven. Bollebygds kommun har en hög genomsnittlig utbildningsnivå bland föräldrarna.

Utländsk bakgrund - Det är elever som har blivit folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren. De har inte gått i svensk skola tidigare, är inte födda i Sverige eller har svenskfödda föräldrar. Andelen nyinvandrade har sjunkit något i jämförelse med 2017.

Fördelning pojkar och flickor - Visas som andel pojkar på skolenheten. Andelen pojkar har sjunkit något i jämförelse med 2018.

Andel (%) som uppnått kunskapskraven - Enligt SALSA har 81 % av eleverna nått kunskapskraven medan det beräknade värdet, utifrån ovanstående faktorer borde vara 76 %. Bollebygds kommun ligger alltså 5 procentenheter över förväntat resultat.

Genomsnittligt meritvärde - Enligt SALSA är det faktiska värdet 235 poäng medan det beräknade resultatet, utifrån ovanstående faktorer är 231. Bollebygds kommun ligger alltså 3 procentenheter över förväntat resultat. Det genomsnittliga meritvärdet för Bollebygds kommuns elever med föräldrar som har förgymnasial eller gymnasial utbildning är 218,3 medan elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning ligger på 250,6. Här kan man fundera på skolans kompensatoriska uppdrag i vilket det ingår att skapa förutsättningar för alla elever att nå målen med utbildningen.

Elever i behov av särskilt stöd

En granskning gällande skolornas arbete gällande särskilt stöd genomfördes under vårterminen 2019. Resultatet av denna granskning har delgivits alla enheter och ett arbete med översyn och tydlighet startades under slutet av terminen. Resultatet av granskningen har även delgivits nämnden på septembermötet.

Enligt statistik från SCB gällande 15 oktober 2019 har Bollebygds kommun 82 elever inom grundskolan med åtgärdsprogram, 25 elever med enskild

undervisning, 29 elever som ingår i en särskild undervisningsgrupp samt 11 elever med anpassad studiegång. 27 elever inom grundskolan har studiehandledning på sitt modersmål.

Flexgrupp/Särskild undervisningsgrupp

Det finns lägen då skolan inte klarar att ge elever en fungerande skolsituation i vanlig klassrumsmiljö och då kommer frågan om att låta eleven få sin undervisning/placering i någon annan grupp än i klassen upp som ett förslag. En Flexenhet är ingen grupp av elever, utan en grupp av personal (Flexteam) som har tillgång till vissa lokaler. I dessa lokaler kan elever komma och få olika typ av stöd, i större eller mindre omfattning. Eleverna har fortsatt klasstillhörighet och ansvaret för att planera och bedöma undervisningen ligger kvar på klasslärare/ämneslärare. För de elever som har störst behov av stor miljöanpassning och ett minskat antal relationer kan en särskild undervisningsgrupp/liten klass vara ett alternativ

För att möta elever med särskilda behov har några enheter i Bollebygd kommun, under vårterminen, börjat forma och utveckla flexgrupper. Det är grupper på skolorna som har hög bemanning och som kan möta elever med ofta neuropsykiatriska funktionsvariationer. Eleverna har sin tillhörighet i en vanlig klass men kan del av dag eller vecka ingå i ett mindre sammanhang.

En elev i behov av särskilt stöd kan få det i en särskild undervisningsgrupp¹/mindre klass. Detta ska ske under förutsättning att den särskilda undervisningsgruppen ger bättre förutsättningar att tillgodose elevens stödbehov än vad elevens ordinarie undervisningsgrupp gör. Rektorn får besluta att en elev ska undervisas i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör om det finns särskilda skäl. Detta kallas för särskild undervisningsgrupp. Det är rektorn som beslutar om särskild undervisningsgrupp och beslutet ska fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram.

¹ 3 kap. 11 § Skollagen

Grundsärskola årskurs 1-9

Bollebygd kommun har i augusti 2019 sju elever inskrivna i grundsärskola. Två av dessa har Bollebygd kommun köpt plats för i andra kommuner pga. elevernas omfattande behov.

De elever som går i Bollebygd kommun läser individintegrerat i grundskolan. Fler elever är under utredning och kan bli aktuella för grundsärskolan.

Då fler elever läser enligt denna skolform behöver verksamheterna se över sin organisation. I arbetet med budget 2020 har utbildningsnämnden äskat medel från kommunens ofördelade budget för att kunna bygga upp en organisation för de elever som tillhör grundsärskolan. Under året som gått har antalet elever, som tillhör denna skolform ökat och i slutet av året finns ca 12 elever berättigade till denna skolform.

Elevhälsan

I Bollebygd kommuns skolor finns en skolpsykolog, tre skolsköterskor, tre skolkuratorer samt inköpt tjänst av skolläkare (10 %). På enheterna kompletteras dessa yrkeskategorier med en specialpedagog, fyra speciallärare, tre skollogoped. Skolorna har därmed en bra grund för elevhälsoarbetet ute på skolorna. Elevhälsan har ett tydligt uppdrag beskrivet i kommunens elevhälsoplan. Skolsköterskorna jobbar bl.a. med nationella hälsoprogram där vaccinationer ingår. Skolkuratorerna jobbar på grupp- och individnivå samt med projekten Plug Innan och En skola för alla. Speciallärare, specialpedagog och skollogoped är bundna till specifika skolor och jobbar där på individ- och gruppnivå; screening samt stöd vid ex nationella prov.

Under 2019 har elevhälsans personal känt oro för vad den minskade bemanningen kommer att föra med sig, inte minst vad gäller insatser till elever i behov av särskilt stöd och ökad arbetsbelastning för personalen.

Under hösten har enheternas elevhälsoteam arbetat med att implementera den nya ärendegången för särskilt stöd. En viktig grundstomme i denna är fokus på ledning och stimulans. I förskoleklass till årskurs 3 har mycket tid ägnas åt att införa garantin om tidiga stödinsatser och det nya obligatoriska kartläggningmaterialet i förskoleklass.

Gymnasiet

Tabell 21. Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev

		2016	2017	2018	2019
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Alingsås	124 088	121 940	118 539	
	Bollebygd	110 610	113 472	116 957	
	Borås	112 790	108 642	116 321	
	Härryda	100 464	106 726	115 675	
	Partille	109 582	113 318	113 563	
	Ulricehamn	133 096	128 663	130 206	

Elever som går ur åk 9 från Bollebygdskolan har generellt sett goda studieresultat.

Under de senaste åren har Bollebygd kommun konstaterat att elever tenderade att stanna hemma i högre utsträckning än tidigare. Då forskning visar att tidiga insatser är viktiga för att förebygga den ökade problematiken med frånvaro, beslöt Bollebygd kommun att delta i projektet, "En skola för alla"

Elever som har särskilda behov av en trygg miljö kan vid en övergång till en annan skola tappa känslan av skolanknytning och behöver extra stöd för att hitta den. När det gäller överlämnandet mellan grundskolan och gymnasiet saknades det rutiner för elever med särskilda behov.

Läsåret 2018/2019 anställdes en pedagog som har projektansvar. Man har under läsåret skrivit in 12 elever/deltagare i projektet. Dessa elever har nu gått ut årskurs 9. Inskrivna elever har bedömts ha särskilda behov i större eller mindre utsträckning. Eleverna har haft coachning av pedagoger och elevassistenter på skolan. Regelbundna träffar med projektledare, där de behov som kommit fram, åtgärdats. Det kan vara extra kontakter med undervisande lärare, extraundervisning i ett eller flera ämnen, klagörande av bedömningar och krav, peppning inför prov eller annan anspänning osv.

Studie- och yrkesvägledaren har haft en stor betydelse i arbetet med att få eleverna att välja rätt gymnasieutbildning. Om eleverna känt behov av det så har man gjort extra besök på de aktuella gymnasieskolorna, för att skapa trygghet inför starten. Samtidigt har vi haft nätverkskontakter med de deltagande kommunerna i projektet. Ett nära samarbete med Borås stad har inletts med hjälp av projektledare där. En rutin för detta arbete har utarbetats av projektledare och SYV, där man har med överlämnandet av elever med särskilda behov.

Inom projektets ram har Bollebygd kommun också deltagit i regionala nätverksmöten angående KAA (det Kommunala Aktivitets Ansvaret). Där har i stor utsträckning diskuterats hur kommuner, som köper platser på gymnasieskolorna i Borås, i ett tidigt skede får signaler om att elever riskerar avhopp. Diskussioner har förts om hur kommunerna ska stötta dessa elever så att de påbörjar nya utbildningar eller fortsätta sina påbörjade gymnasiestudier.

Projektet avslutas i januari 2020, men de rutiner som har arbetats fram, ska tillämpas i största möjliga utsträckning även efter projektets slut. Inte alla våra projektdeltagare har kommit in på ett nationellt program, men de som gjort det ska Bollebygd kommun följa upp och stötta enligt överenskommelse. Frågan för Bollebygd kommun är hur detta projekt ska fortleva då medel inte tillförts för den tjänst på 50 % som är förlagt till Bollebygdskolan 7-9.

Vuxenutbildningen

Rektorerna för Boråsregionens vuxenutbildning har möten ca 3 ggr per termin, där gruppen tittar på de behov och möjligheter som finns att starta yrkesutbildningar för alla kommuners vuxen-studerande. I år har gruppen arbetat tillsammans, med att söka medel för att starta lärcentra i gruppens hemkommuner. Bollebygds kommun har beslutat att samarbeta med framförallt Borås, men även andra kommuners lärcentra. Kommunens ansökan är beviljad och arbetet är igång med att realisera alla planer kring lärcentra, som våra kommuninvånare kan använda när de ska studera som vuxna.

Arbetet med att föra register över ansökningar till vuxenutbildning har justerats för att lättare kunna svara på de olika frågor som kommer från olika håll - redovisningar för statliga medel, frågor från tjänstemän och politiker osv. Bollebygd kommun har "tittfunktion" till Borås vuxenutbildnings elevregister, Alvis, men inte till andra utbildningssorters. Det medför svårigheter att kontrollera om eleverna kommer in på sin utbildning, slutför den, eller annat. Det är först när fakturan kommer som Bollebygd kommun ser om de sökande fått plats och går på sin utbildning.

Bollebygd kommun har tillsammans med Borås stad ansökt om att starta och certifiera VO-college. Ansökan är nu beviljad och utbildningen är igång på olika håll i Borås. Orsaken till denna satsning är att man ser ett stort behov av utbildad personal inom vård och omsorg, och behöver samordna och intensifiera kompetensutvecklingen för alla intresserade.

SYV och bitr. rektor har haft samtal och möten med kommuninvånare, som sökt information om de olika möjligheter som finns att studera som vuxen. Detta har bland annat varit i samarbete med AF och AME. I samverkan med resursenheten har Bollebygd kommun tittat på rutinerna för anmälan till SFI, samt informerat kring hur man ansöker om annan vuxenutbildning.

Utvecklingsområden

Förskoleklass

Utvecklings- område	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig

Läsa-, skriva- och räknagarantin	Följa upp arbetet ute på enheterna	Skolverkets konferens	Lyfts på nätverk och i ledningsgruppen	Utbildningschef

Grundskola

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Utveckla arbetet med elever i behov av stöd	Följa upp granskningen genomförd vt 19	Genomförd granskning Översyn av processen för särskilt stöd	Följa upp granskningen Implementera processen	Utbildningschef Utbildningschef
Matematik	Framtagande av övergripande åtgärder			Utbildningschef

Grundsärskola

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Organisation av grundsärskolan	En långsiktig hållbar organisation		Utredning	Utbildningschef

Gymnasieskolan

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Alla elever ska kunna fullfölja sina studier	-delta i projektet "En skola för alla"	-Pedagog utsedd som ansvarar för kontakter med gymnasieskolorna. -Samarbetat med projektet Plug Innan.	Regelbunden kontakt med projektledarna	Utbildningschef
Uppföljning av elevers resultat	Inhämtning av resultat från gymnasieskolorna i Borås och Härryda		Utredning	Utbildningschef

Vuxenutbildningen

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Samarbeta med AF, AME och	Regelbundna mötesarenor för		Regelbundna möten	Utbildningschef

resurs-enheten kring nyanländas etablering.	gemensamt ansvarstagande kring nyanländas etablering.			
Kompetensförsörjning inom vård och omsorg	Delta i arbetet med att fortsätta arbetet med VO-college i regionen tillsammans med Borås stad		Fortsatt samverkan mellan utbildningsanordnare arbetstagarorganisationer och arbetsgivare inom vård och omsorg.	Utbildningschef

Mål 4

Tillse att alla barn har tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik.

Tabell 21. Titel?

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019	Grön	Gul	Röd
Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskollärarexamen (legitimation)	58	62	56	**	>75	43-75	<43

Hur ska målet nås

Verksamheten i Bollebygds förskolor ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och barn. Förskolläraren ska ha god förmåga att fokusera på vad, som är väsentligt i undervisningen. Förskollärarens kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Förskolläraren skapar förutsättningar för barns lärande samt har vetskapen om hur detta ska kunna utvecklas. Förskolläraren ska förstå barnets meningsskapande genom att tolka hur världen ser utifrån det enskilda barnets perspektiv. Förskolan ska under dagen ha en struktur där verksamheten växlar mellan individ- och gruppnivå för att kunna påverka barnet i lärandet. Alla barn i Bollebygd kommun ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar barns lärande och utveckling. En miljö där förskolläraren leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom

kunskapshorizonten. Ett av verktygen för undervisningen är den digitala miljön, som behöver lyftas fram och användas strategiskt.

Insatser

Dokumentationsgranskning av avdelningarnas systematiska kvalitetsarbete med särskilt fokus på uppföljning. Utvärdering och analys där förskollärarens undervisningsmetoder och barns lärprocesser redovisas.

Utvärdering och uppföljningar av förskolornas förutsättningar att bedriva undervisning med en hög kvalitet utifrån andel legitimerade förskollärare, barngruppernas storlek, barn per årsarbetare samt barn per förskollärare.

Språk-, läs- och skrivutvecklarna har gjort färdigt sin utbildning

Språk-, läs- och skrivutvecklarna har tagit fram ett intervjumaterial för att kartlägga nuläget på förskolorna

Påbörjat utbildning om den nya läroplanen samt begreppet undervisning i förskolan

Barnhälsomöten där trygga relationer ligger i fokus

Anknytningspedagogik i förskolan

TAKK2 som stöd i undervisningen och språkutvecklingen

Digitala verktyg som en del i projekt

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Arbetet i förskolan är komplext och mycket av det som sker är inte mätbart utifrån nyckeltal. Förskolan har en nyckelroll i barns livslånga lärande. Förskolläraren har ansvar för att planera, dokumentera, följa upp och analysera verksamheten och hur man integrerar läroplanens mål i det pedagogiska arbetet och vilka undervisningsmetoder som ska bidra till barnens lärande och utveckling och omsätta det i praktiken tillsammans med kollegor.

² Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation

Utifrån kommunfullmäktiges mål har enheterna specificerat med att ange att det kommunikationsstödande arbetet ska öka. Boken har härmed hamnat i fokus som ett medel. Boken har fått ett högre värde än tidigare. Högläsning har varit ständigt återkommande. Den har varit medveten och planerad. Ibland har man filmat eller skuggat varandra som pedagoger för att efteråt kunna diskutera vad som hände under högläsningen och vad som kan utvecklas.

Genom högläsningen kan pedagogerna se att barnen har fått ökat ordförråd. Barnen har också utvecklat sitt lyssnande och då inte enbart på pedagogen utan på varandra. Barnen ställer mer frågor och tar till sig svaren på ett bättre sätt än tidigare. Högläsningstunderna ligger på dagen då alla barnen är pigga, inte efter maten. Efter maten är syftet att barnen ska få vila, under högläsningstunderna är syftet att barnen ska främja sin språkmedvetenhet.

Under 2018 genomförde hälften av förskolorna en kompetensutveckling inom anknytningspedagogik i förskolan. Det gav ett lyckat resultat vilket gör att resten av Bollebygd kommuns förskolor genomfört utbildningen under 2019. Personalen har hållit seminarier, utifrån boken Anknytningspedagogik i förskolan, med stöd av handledare. Dessa handledare har i sin tur fått handledning av bokens författare, Birthe Hagström.

Den nya läroplanen för förskolan, Lpfö18 började gälla 1 juli 2019. Under året har förskolorna arbetat med att implementera de nya skrivningarna. Fokus ligger på undervisningsbegreppet³ och undervisningsmiljöerna⁴. Som stöd har man läst litteratur och artiklar.

Barnhälsomöten har genomförts i arbetslagen tillsammans med rektor och specialpedagog. Här har man fått ett ökat fokus på förhållningssätt och organisation för att alla barn ska utvecklas utifrån sina förutsättningar. Specialpedagogen har en viktig roll i att handleda pedagoger i arbetssätt som

³ Undervisning i förskolan. Ann S. Pihlgren (2018)

⁴ Artikelserie i Förskoleforum

fungerar för att möta barn med behov av extra stöd och anpassningar. Bildstöd används idag i undervisningsmiljöerna för att hjälpa de barn som behöver få tydliggörande struktur i vardagen för att förstå vad som ska se, hur, när, var och varför.

Tabell 22. Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal

		2016	2017	2018	2019
Inskrivna barn/årsarbetare i kommunal förskola, antal	Alla kommuner (ovägt medel)	5,2	5,1	5,2	
	Alingsås	5,3	5,3	5,4	
	Bollebygd	5,3	6,0	6,1	5,46
	Borås	5,0	5,3	5,3	
	Härryda	4,7	4,8	4,8	
	Partille	5,6	5,7	5,7	
	Ulricehamn	5,3	5,1	5,4	

I ovanstående tabell kan konstateras att antalet inskrivna barn i Bollebygd kommun är högre än genomsnittet i landet 2018. För 2019 har inte resultaten lagts ut ännu. Det som kan konstateras är att antalet inskrivna barn per årsarbetare har sjunkit i Bollebygds kommuns förskolor.

Kostnaden per inskrivet barn 2018 var 145 456 kronor, vilket ligger något lägre än genomsnittet som var 151 790 kronor.

Tabell 23. Uppgifter om förskolor 15 oktober 2019

Verksamhet	Antal barn	Antal avdelningar	Genomsnittligt antal barn per avdelning	Antal heltidstjänster	Andel (%) av heltidstjänsterna med förskoleexamen *	Personalitet
Ekdalens förskola	29	2	14,5	5,5	66 %	5,27
Eriksgårdens förskola	104	6	17,33	17,45	46 %	5,96
Krokdals förskola	107	6	17,83	18,8	57 %	5,69
Odensgårdens förskola	69	4	17,25	12,1	66 %	5,7
Slättängsgårdens förskola	47	3	15,67	8,25	60 %	5,7
Söråns förskola	71	6	11,83	13,1	64 %	5,42
Nolåns förskola	38	3	12,67	9,9	71 %	3,84

* Uppgift från enheten. Övriga uppgifter är från scb.

Med tanke på att förskollärarna har ansvar för att planera, dokumentera, följa upp och analysera verksamheten och även kunskap om hur läroplansmålen ska integreras i det pedagogiska arbetet både i planerade aktiviteter men även under andra tillfällen på dagen för att bidra till barns lärande och utveckling finns en oro då man ser att andelen förskollärare sjunker. De utsedda förste förskollärarna kommer här att vara ett stöd och pedagogernas ökade medvetenhet om vikten av god undervisningsmiljö är viktiga faktorer för fortsatt god kvalitet i Bollebygd kommuns förskolor. Ett gammalt mål i Bollebygds kommun är att förskolorna ska ha 75 % förskollärare i verksamheten.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Språk-, läs- och skrivutveckling	Delta i den nationella satsningen	Utveckla högläsningen Utveckla språk-, läs- och skrivutvecklarnas uppdrag	Rektorer

Nya läroplanen för förskolan	Skapa samsyn och medvetenhet kring undervisningsbegreppet	Utbildning i Lpfö18	Rektorer
Barngruppernas storlek och sammansättning	Fler lokaler för att kunna möta upp behovet av förskoleplatser samt för att ge rektorerna organisatoriska förutsättningar att organisera grupperna för en lämplig storlek och sammansättning med hänsyn tagen till bl.a. barnens ålder.	Fortsatt arbete med moduler	Huvudmannen

Mål 5

Tillse att alla elever i fritidshemmen har tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation.

Hur ska målet nås

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt och upplevelsebaserat och utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Betydelsefulla inslag i undervisningen ska vara lek, rörelse och skapande med estetiska uttrycksformer samt utforskande och praktiska arbetssätt för att främja elevernas fantasi, inlevelse och samarbetsförmåga. Undervisningen i fritidshemmet kompletterar även genom att erbjuda eleverna rekreation och vila för hälsa och välbefinnande.

Verksamheten i Bollebygds fritidshem ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt ha sin utgångspunkt i styrdokumentet. Påvisbar betydelse för framgångsrikt arbete i verksamheterna är att skapa goda relationer och ha höga förväntningar mellan vuxna och elever. Pedagogerna på fritidshemmen ska ha god förmåga att fokusera på vad, som är väsentligt i undervisningen och att eleven ges regelbunden återkoppling. Pedagogernas kompetens, förmåga och engagemang är de undervisningsrelaterade faktorer som i högsta grad påverkar resultatet.

Det är av vikt att man har en undervisningsmiljö, som stödjer och strukturerar elevens lärande och utveckling. En miljö där pedagogerna leder kunskapsutvecklingen, skapar delaktighet och utmanar och stimulerar genom att variera undervisningen och sätta mål och förväntningar lite bortom kunskapshorisonten.

Insatser

- Personalen på fritidshemmen har fått utbildning inom NPF (neuropsykologiska funktionsvariationer)
- Lyft fram fritidshemmets uppdrag som komplement till skolan utifrån den nya skrivningen i läroplanen
- Utvecklat den pedagogiska dokumentationen och gjort eleverna delaktiga i den processen. Erbjudit olika aktiviteter med inslag av lekar, fysiska aktiviteter och utvistelser, natur och samhälle och skapande och estetiska uttrycksformer. Satsningen på rörelse/fritidsgymna har varit betydelsefull och eleverna har sett det som positivt.
- Jobbat med värdegrunden på olika sätt – diskuterat dilemman samt vett och etikett på nätet.
- Utvecklat arbetet med digitala verktyg

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Tabell 24. Enkät fritidshem vt/ht

	Instämmer helt (vt/ht)
Jag lär mig nya saker på fritids	56/75
Jag har kompisar på fritids	88/92
Jag är en bra kompis	85/90
Jag får vara med och dokumentera vad vi gör på fritids	49/77
Jag tycker om att vara på fritids	63/86
De vuxna lyssnar på mig	56/79
Jag får vara med och bestämma vad vi ska göra på fritids	72/76

Fritidshemmens pedagoger har deltagit i skolans kompetensutveckling för en NPF-säkrad skola. Detta för att fritids och skolans förhållningssätt och lärandemiljö ska kännas som en helhet för elev och vårdnadshavare. Även inom fritids använder man bildstöd, som en förstärkning till gagn för elevernas förståelse.

Ett nätverk för personal på fritidshemmen finns för två av kommunens skolor. Där diskuteras fritidshemmets uppdrag utifrån läroplanen. Pedagogerna har arbetet fram pedagogiska planeringar för bla meningsfull verksamhet, lekens betydelse och IKT på fritids.

Det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmen har utvecklats vilket ökar likvärdigheten. Personalen träffas regelbundet för att utvärdera, dokumentera och utveckla arbetet i sin verksamhet.

Fritidshemmen arbetar aktivt och målmedvetet med att få in läroplanens olika områden i elevernas vardag. Läroplanens områden för fritidshemmen är:

- Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse – fritidshemmen vistas ute varje dag oavsett väder. Man använder idrottshallarna i större utsträckning. Allt för att simulera elevernas motoriska utveckling och gynna deras hälsa och välbefinnande. Gruppstärkande lekar är återkommande för att skapa trygghet i fritidsgruppen.
- Språk och kommunikation – fritidsrådsmötet är här viktigt för att eleverna ska få träna sig i att uttrycka sina åsikter och argumentera för sin sak. Man läser också böcker eller lyssnar på högläsning.
- Skapande och estetiska uttrycksformer – dagligen erbjuds eleverna aktiviteter genom skapande. Färg, form och dans har varit uppskattade inslag. Här ser man att eleverna utvecklar sin självkänsla, ökar sin koncentration och uthållighet samt samarbetsförmåga.
- Natur och samhälle – är ett viktigt inslag då fritidshemmen tar sig utanför skolan och utforskar sin omgivning. Skolskogen är här ett naturligt inslag.

Tabell 25. Kostnad gällande fritidshem

		2016	2017	2018	2019
Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	34 710	35 954	36 679	
	Bollebygd	29 456	38 768	38 200	

Bollebygd kommun har ökat sina kostnader för fritidshemmen från 2016. 2018 ligger kostnaden över genomsnittet i landet.

Tabell 24. Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal

		2016	2017	2018	2019
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	Alingsås	26,9	22,4	22,4	
	Bollebygd	21,0	17,9	20,0	
	Borås	26,7	20,3	21,1	
	Härryda	19,9	18,9	20,4	
	Partille	26,1	20,2	22,6	
	Ulricehamn	19,8	16,4	17,7	

Snittet i landet för inskrivna barn per årsarbetare i fritidshem är 20,9 år 2018. Bollebygd kommun ligger alltså något under.

Enligt statistik från SCB gällande 15 oktober 2019 är 463 elever i Bollebygds kommun, inskrivna i fritidshem. Av dessa är 387 elever 9 år eller yngre och 76 elever är 10 år eller äldre. Antalet årsarbetare är 20,54 och antalet elever per avdelning är 42,09.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Utveckla arbetet med elever i behov av stöd	Utbildning inom NPF		Utbildning och arbete för inkluderande undervisning av	Utbildningschef

			elever i autismspektrat/NPF	

3.2 Utbildningsnämndens egna mål

Mål 6

Alla barn och elever ska tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero

Hur ska målet nås

Värdegrundsarbetet sker överallt och hela tiden. Barn och elever ska känna sig trygga och få vara de personer som de vill vara. De ska kunna påverka sin egen skolsituation genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla förmågor för att aktivt kunna verka i demokratin.

Arbetet med värdegrunden kan inte skiljas från undervisningen. Det praktiseras av alla i det arbete som genomförs i förskolan och skolan. I klassrum, på skolgården, vid samlingen och mellanmålet. Barn och elevers individuella rättigheter ska främjas samtidigt som deras demokratiska kompetenser utvecklas i samspel med andra.

Det är förskolans och skolans uppdrag att se till att alla barn och elever, oavsett könstillhörighet, får pröva och utveckla sina förmågor och sina intressen. Alla barn och elever, oavsett kön, har också rätt till en utbildning fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Insatser

Samtliga förskolor och skolor har en aktuell plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Insatserna ser lite olika ut beroende på skolform och barnens/elevernas ålder.

I förskolan har man tagit fram rutiner för att ha uppsikt över de utrymmen där barnen befinner sig. Detta för att på ett tidigt stadium kunna upptäcka kränkningar och ingripa. Man reflekterar över vilka normer som synliggörs i verksamheten.

I grundskolan har man aktiva likabehandlingsgrupper/trygghetsgrupper som direkt jobbar med att planera det förebyggande arbetet men också i akuta

situationer. Skolorna tar regelbundet temperaturen på trivsel och trygghet genom enkäter i pappersform eller digitalt. Aktivt arbete mot det tråkiga språkbruk som kan förekomma bland eleverna på sociala medier och i spel. Skolorna ser till att det finns vuxennärvaro i omklädningsrummen före och efter lektionerna i idrott och hälsa.

På fritidshemmen arbetar man med elevernas trygghet genom lekar, samarbetsövningar, sociogram/kompislistor. Trivselregler arbetar man fram tillsammans. Man gör kartläggning av trygga och otrygga miljöer både ute och inne.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Lärarens pedagogiska ledarskap i klassrummet är en viktig faktor eftersom det finns en tydlig koppling mellan stimulerande undervisning och studiero.

Undervisningen ska också genomföras så att elever stärks i sin vilja att ta ansvar för att göra de uppgifter som läraren har planerat. Det är även viktigt att undervisningen genomförs så att elever inte blir störda när de utför sitt skolarbete. Av denna anledning behöver lärare vidta åtgärder för att skapa och upprätthålla studiero i klassrummen, liksom ändamålsenliga åtgärder för att återställa ordningen när det behövs.

En viktig förutsättning för att eleverna ska ha studiero under lektionerna är en trygg miljö i skolan. Miljön omfattar inte enbart lektionssalar, utan gäller alla utrymmen och platser på skolan. Det behöver därför finnas ett arbete på skolan för att skapa trygghet och en medvetenhet kring hur trygghet påverkar lärandet i undervisningen.

Tabell 25. Skolinspektionens enkät studiero åk 5

Studiero årskurs 5	Stämmer helt och hållet samt Stämmer ganska bra

Jag har studiero på lektionerna (E)	78 %
Det är en god studiemiljö på skolan (P)	91 %
Jag upplever att mitt barn har studiero under lektionerna (V)	65 %
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet (E)	42 %
Att upprätthålla ordningen i klassrummet tar upp en stor del av min undervisningstid (P)	13 %
Jag upplever att mitt barns lärare säger till dem som stör på lektionerna (V)	73 %
Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna (E)	<i>Ingen fråga till eleverna i åk 5</i>
Mina elever har studiero på lektionerna (P)	86 %
Mitt barn uppger ofta att det är svårt att arbeta i klassrummet för att det är så hög ljudnivå (V)	48 %

Jämför man svaren mellan pojkar och flickor kan man se att pojkarna upplever bättre studiero än flickorna. Indexvärdet för pojkarna är 6,0 medan flickornas är 5,8. För samtliga medverkande skolenheter i landet är indexvärdet för pojkar 5,3 och flickornas 5,0.

Tabell 26. Skolinspektionens enkät trygghet åk 5

Trygghet årskurs 5	Stämmer helt och hållet samt Stämmer ganska bra
I min skola finns det elever som jag är rädd för (E)	0 %
Det är en trygg miljö för eleverna på skolan (P)	61 %
Det finns elever på skolan som mitt barn är rädd för (V)	28 %
I min skola finns det personal som jag är rädd för (E)	8 %
De sociala relationerna mellan lärare och elever är goda (P)	98 %
Det finns personal som mitt barn är rädd för (V)	9 %
Jag känner mig trygg i skolan (E)	92 %
På den här skolan känner sig eleverna trygga (P)	97 %
Mitt barn känner sig tryggt i skolan (V)	89 %

Jämför man svaren mellan pojkar och flickor kan man se att pojkarna upplever trygghet i större grad än flickorna. Indexvärdet för pojkarna är 7,5 medan flickornas är 7,1. För samtliga medverkande skolenheter i landet är indexvärdet för pojkar 8,0 och flickornas 7,8.

Tabell 27. Skolinspektionens enkät studiero åk 9

Studiero årskurs 9	Stämmer helt och hållet samt Stämmer ganska bra
Jag har studiero på lektionerna (E)	63 %
Det är en god studiemiljö på skolan (P)	53 %
Jag upplever att mitt barn har studiero under lektionerna (V)	70 %
På lektionerna stör andra lever ordningen i klassrummet (E)	63 %
Att upprätthålla ordningen i klassrummet tar upp en stor del av min undervisningstid (P)	0 %
Jag upplever att mitt barns lärare säger till dem som stör på lektionerna (V)	70 %
Mina lärare ser till att det är studiero på lektionerna (E)	64 %
Mina elever har studiero på lektionerna (P)	56 %
Mitt barn uppger ofta att det är svårt att arbeta i klassrummet för att det är så hög ljudnivå (V)	24 %

Jämför man svaren mellan pojkar och flickor kan man se att pojkarna upplever bättre studiero än flickorna. Indexvärdet för pojkarna är 5,5 medan flickornas är 4,8. För samtliga medverkande skolenheter i landet är indexvärdet för pojkar 5,4 och flickornas 5,1.

Tabell 28. Skolinspektionens enkät trygghet åk 9

Trygghet årskurs 9	Stämmer helt och hållet samt Stämmer ganska bra
I min skola finns det elever som jag är rädd för (E)	24 %
Det är en trygg miljö för eleverna på skolan (P)	100 %
Det finns elever på skolan som mitt barn är rädd för (V)	20 %

I min skola finns det personal som jag är rädd för (E)	23 %
De sociala relationerna mellan lärare och elever är goda (P)	100 %
Det finns personal som mitt barn är rädd för (V)	0 %
Jag känner mig trygg i skolan (E)	82 %
På den här skolan känner sig eleverna trygga (P)	98 %
Mitt barn känner sig tryggt i skolan (V)	87 %

Jämför man svaren mellan pojkar och flickor kan man se att pojkarna upplever trygghet i större grad än flickorna. Indexvärdet för pojkarna är 7,5 medan flickornas är 7,1. För samtliga medverkande skolenheter i landet är indexvärdet för pojkar 8,0 och flickornas 7,8.

I enheternas årsrapporter kan man läsa att skolorna gör egna, regelbundna trivselenkäter. Detta gör man för att kontinuerligt stämma av hur det är på klassnivå eller gruppnivå. Intressant är att enkäterna på enheterna med fritidshem visar på att eleverna känner sig mer trygga där än i skolan. Det är något som enheterna analyserar och jobbar utifrån.

Regeringen fattade i augusti 2018 beslut om ändringar i läroplanen för förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet, i läroplanen för sameskolan och i läroplanen för gymnasieskolan. I läroplanerna förtydligades rektorns ansvar gällande trygghet och studiero. Läroplanerna kompletteras också så att de markerar att elever ska visa respekt för, och hänsyn mot, skolans personal och andra elever. Vikten av att eleven, genom egen ansträngning och delaktighet, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö betonas också. Dessa ändringar trädde i kraft 1 juli 2019.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Genomförda aktiviteter	Planerade aktiviteter	Ansvarig
Alla elever ska känna sig trygga	Aktualisera arbetet mot kränkningar	Genomlysning av sammanställning av kränkningar	Genomlysning av sammanställning av kränkningar under ht 19	Utbildningschef Utbildningschef

	Processen för att anmäla till huvudmannen		Aktualisera de dokument som finns för processen	
Alla elever ska ha studiero	Aktualisera den nya skrivningen i läroplanen			Utbildningschef

Mål 7

Bollebygd kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden

Tabell 29. Nyckeltal kultur

Nyckeltal	2016	2017	2018	2019	Grön	Gul	Röd
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	15	13,6	12,9		>17	14-17	<14
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	40	40	**		>53	40-53	<40

Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-14 år

Antal barnbokslån under året dividerat med antal barn 0-17 år 31/12.

Källa: Kungliga biblioteket och SCB. Kommungruppen som Bollebygd hör till, pendlingskommun nära storstad, har ett medel på 11,8, riket har ett medel på 14,3

Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka

Öppethållande i antal timmar/vecka vid kommunens huvudbibliotek, Avser en genomsnittsvecka vintertid. Inklusive meröppet och timmar med reducerad service. Avser endast folkbibliotek.

Källa: Kungliga biblioteket. Riket har ett medel på 53 h.

Hur ska målet nås

Genom ett helhetsperspektiv för den fria tiden inom kultur och fritid ges alla invånare möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid i livets alla skeden. En aktiv och meningsfull fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Oavsett ekonomiska, sociala, kunskapsmässiga och fysiska förutsättningar, liksom ålder,

kön, könsidentitet/könsuttryck, sexuell läggning och kulturell bakgrund, har invånarna rätt till en meningsfull fritid.

Kultur- och fritidsverksamhet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Kultur- och fritidsverksamhet är tillgänglig för alla och bidrar till människors livskvalitet och gör kommunen attraktiv för både boende och besökare.

Enligt Bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Även barn och unga är en grupp som ska ägnas särskild uppmärksamhet med fokus på språkutveckling. Detta är ett led i att biblioteken ska ha ett ännu större fokus på vissa grupper och därmed öka jämlikheten och mångfalden

Insatser

- Insatserna för en god måluppfyllelse för en kultur- och fritidsverksamhet handlar mycket om att hitta medel på externt håll då de egna medlen inte alltid räcker. Bollebygd kommun sökte och fick in ca 1 mkr i statliga och andra externa stöd under föregående säsong. Dessa medel var riktade statsbidrag. Verksamheten har haft svårt att använda dessa ändamålsenligt, vilket resulterat i återbetalningskrav på 300 tkr. Orsaken är ett uteblivet samarbete för simskola i Sandared.
- Biblioteksutvecklingen under året har varit mycket positiv och många nya aktiviteter har startat och fler är på gång detta i samband med riktade statliga medel för "stärkta bibliotek". I slutet av vårterminen fick enheten också besked om nya medel för stärkta bibliotek genom digitalisering.
- Föreningslivets stora satsning under året handlar även det om ökad digitalisering med ett nytt boknings- och föreningsadministrativt system som kommer sjösättas under hösten
- För föreningslivet har samarbetet intensifieras med Sisu/idrottsutbildarna vilket resulterat i en föreningskväll tillsammans med föreläsaren Jim Thuresson.

- Temakväll tillsammans med Leader-sjuhärad om hur man som förening kan söka stöd för sin verksamhet.

Prognos måluppfyllelse

Målet är uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Barnbokslån i kommunala bibliotek i åldrarna 0-17 år har sjunkit i Bollebygd kommun. Det är resultat som behöver diskuteras och problematiseras. Bollebygd kommun har idag välfungerande skolbibliotek där kommunens barn och ungdomar lånar böcker både för lärande i skolans regi och för det personliga intresset. Denna statistik ingår inte i den nationella. Därutöver har förskolorna i sitt arbete med att lyfta boken och högläsningen ett nära samarbete med folkbiblioteket. Förskolorna erbjuder bokpåsar som föräldrar kan låna. Även dessa boklån ingår inte i den nationella statistiken.

Bibliotekets öppettider har gått från att vara generösa till att ligga under rikssnittet. Fler och fler bibliotek har ökat sina öppettider medan Bollebygd kommun har legat på samma nivå under många år. Diskussioner finns om meröppet, vilket kommer att öka tillgängligheten till kommunens bibliotek.

Störst betydelse för att verka för att nå målet har mestadels varit riktade mot biblioteks-verksamheten. Detta för att det är där som enheten har personella resurser som kan styras. Under året har en processledare varit anställd för medel från Kulturrådets satsning gällande stärkta bibliotek med implementering och arbete med biblioteksplanen. Detta arbete har varit mycket positivt.

Föreningsaktiviteter har under året ökat då det har flyttat in nya intressegrupper till Bollebygds kommun.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde	Prioriterade insatser	Planerade aktiviteter	Ansvarig

Biblioteksdigitalisering			Enhetschef
Boknings/förenings-system			Samhällsbyggnad/utvecklings-enheten
Meröppet i Töllsjö			Samhällsbyggnad

3.3 Sammanställning måluppfyllelse

Tabell 30. Sammanställning måluppfyllelse

Nr	Mål	Målet är		
		uppnått	Delvis uppnått	Ej uppnått
Arbete och företagande:				
1	Nämnden ska stödja den ungdomsinriktade verksamhet som Socialnämnden ska bedriva.	X		
Trygghet, uppväxt och åldrande:				
2	Verka för och underlätta bedrivande av alternativa former av förskola, familjedaghem, skola och andra utbildningsformer både i kommunal och privat regi med målet att behovet är tillgodosett vid mandatperiodens utgång.	X		
3	Tillse att alla elever är behöriga till gymnasieskolan samt har uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier).	X		
4	Tillse att alla barn har tillgång till en förskola där verksamheten är lärorik.	X		
5	Tillse att alla elever i fritidshemmen har tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation.	X		
Delsumma:				
Nämndens egna mål:				
6	Alla barn och elever ska tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero	X		
7	Bollebygds kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden	X		
Summa		7		

3.4 Utredningsuppdrag

Utbildningsnämnden har inga utredningsuppdrag för 2019.

4. Ekonomi

4.1 Budget och budgetändringar

Tabell 31. Budget Utbildningsnämnden 2019.

Verksamhet	Beslut nämnd, mars 2019	Ev ändring juli -19	Ev ändring augusti -19	Förändring mars-augusti
Förskola	-63 452	-64 909	-64 909	-1 457
Fritidshem	-19 767	-20 143	-20 143	-376
Grundskola F-9	-120 888	-122 985	-126 985	-6 097
Gymnasieskola	-38 989	-39 073	-42 073	-3 084
Vuxenutbildning	-2 770	-2 789	-2 789	-19
Fritid/kultur	-10 285	-10 392	-10 392	-107
Gemensamt	-1 796	-1 840	-1 840	-44
Nämnden	-960	-960	-960	0
Totalt	-258 907	-263 091	-270 091	-11 184

Belopp är i tkr.

Den första kolumnen visar utbildningsnämndens tilldelade ram samt beslutade fördelning mellan verksamheterna antagen i utbildningsnämnden 2019-03-18.

Förändringen i budget per juli avser löneökningar för 2019 fördelade över de olika verksamheterna samt den del av löneökning som avser kost och städ. Kost och lokalvård löneökning läggs som en ökad budget för kostnad för köpt intern verksamhet. Motsvarande kostnad fördelas sedan som intern intäkt till kost och lokalvård.

Förändring i budget per augusti avser det tilläggsanslag till utbildningsnämnden som beslutades i kommunfullmäktige 2019-06-13.

4.2 Nämndens resultat och prognos

Tabell 32. Resultat för Utbildningsnämnden 2019 per kontogrupp.

	Jan-dec 2019			Jan-dec 2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Intäkter:				
Taxor och avgifter	7 565	8 083	-518	10 352
Bidrag	19 243	15 285	3 958	17 264
Försäljning	6 522	5 348	1 174	8 041
Summa intäkter	33 331	28 716	4 615	35 657
Kostnader:				
Bidrag	-2 066	-2 443	377	-2 530
Köpt verksamhet	-71 452	-70 211	-1 241	-70 949
Personal	-156 104	-155 588	-516	-148 790
Lokaler	-29 453	-29 868	415	-27 023
Övriga kostnader	-39 782	-39 480	-302	-34 061
Kapitalkostnader	-1 164	-1 218	54	-1 289
Summa kostnader	-300 021	-298 807	-1 214	-284 641
Nettokostnad	-266 690	-270 091	3 401	-248 984
Budgetram	-270 091	-270 091	0	-245 576
Resultat	3 401	0	3 401	-3 408

Intäkterna har minskat något mellan 2018 och 2019. De riktade statsbidragen ökar medan avgifter och försäljning minskar. Kultur och fritid har mer än fördubblat sökta och tilldelade statsbidrag mellan åren. Avgiftsdelen minskar pga. lägre volymer av barn i förskola och fritidshem och därigenom lägre intäkter från föräldraavgifter.

Försäljningsposten minskar pga. man inte längre säljer slöjd, språk och hemkunskap internt utan det fördelas numer direkt vid personalkostnader. Posten köpt verksamhet minskas således motsvarande internt. Köpt verksamhet har dock ökat pga. ökade volymer grundskole-, gymnasie- och komvuxelever.

Personalkostnaderna har ökat markant mellan åren. Löneökning på 2,5% mellan åren står dock för ca 3,7 milj av ökningen.

Ökningen i övriga kostnader beror i sin helhet på att skolskjuts har tillkommit sedan 2018 och borde enligt budget motsvara en kostnadsökning på ca 6,8 milj.

Övriga kostnader exkl. skolskjuts kommer således ha minskat.

Tabell 33. Resultat för Utbildningsnämnden 2019 per verksamhet.

Tkr	2019			2018
Verksamhet	Utfall nettokostn.	Budget	Avvikelse utfall-budget	Bokslut 2018
Förskola	-60 767	-64 909	4 142	-221
Fritidshem	-18 514	-20 143	1 629	389
Grundskola F-9	-132 655	-126 985	-5 670	-5 239
Gymnasieskola	-40 174	-42 073	1 899	-175
Vuxenutbildning	-3 289	-2 789	-500	213
Fritid/kultur	-9 824	-10 392	568	581
Gemensamt bildning	-720	-1 840	1 120	1 093
Nämnd	-747	-960	213	-49
Totalt	-266 690	-270 091	3 401	-3 408

Förskolan

Förskolan redovisar ett positivt resultat på 4 142tkr. Det positiva resultatet beror på de personalnedskärningar som inleddes under våren och att det finns en volymbuffert kvar centralt då barnantalet varit mycket lägre än budgeterat. Verksamheterna har landat på ett positivt resultat pga. att hög grundbemanning och annan resurspersonal tagits bort till följd av besparingskravet (3 tjänster) samt att man i högre utsträckning inte kunnat anställa utbildad personal vilket sänkt personalkostnaderna. Det har inkommit mer statsbidrag till verksamheten

och pga. av köpstoppet under året går man plus på inköp av förbrukningsvaror och tjänster.

Barnomsorg på kvällar, nätter och helger redovisar ett positivt resultat på 500 tkr. Detta beror på att man fortsatt saknar personal pga. svårrekrytering till arbetsområdet samt att få barn är inskrivna i verksamheten och ännu färre nyttjar den. Det har ej heller funnits vikarier att tillsätta inom verksamheten.

Verksamheten avslutades 31 december 2019.

Köpt och såld förskoleverksamhet prognostiserar ett positivt resultat på 100 tkr. Kostnaderna för köpt verksamhet är något högre än budgeterat. Samtidigt säljer kommunen fler platser än budgeterat.

Nettokostnaden har ökat med 2,4% och barnantalet är -3,3% lägre än 2018. En del av nettokostnadsökningen utgörs av löneökning samt ökade lokalkostnader för Nolåns förskola.

Fritidshem

Fritidshem redovisar ett positivt resultat på 1 629 tkr. Det positiva resultatet beror till merparten på den centrala volymbuffert som kommer sig av att barnantalet varit mycket lägre än budgeterat. Verksamheten har höga personalkostnader jmf budget och det beror på en högre bemanning pga. elever med omfattande stödbehov samt att det är lägre elevvolym som genererar en lägre budget för mindre skolenheter samtidigt som viss andel personal beskrivs krävas för en fungerande verksamhet.

Köpt och såld fritidsverksamhet redovisar ett positivt resultat på ca 800 tkr pga. färre köpta platser och något högre budgeterade priser för densamma.

Nettokostnaden har minskat med -6,3% och elevantalet är 3,6% högre än 2018.

Förskoleklass, grundskola och grundsärskola

Grundskola redovisar ett negativt resultat på -5 670 tkr. Underskottet beror på för höga personalkostnader jmf budget. Personalkostnaderna är höga p.g.a. av högre bemanning i form av bl.a. elevassistenter avseende elever med omfattande

stödbehov och för året en stor ökning av särskoleelever. Lönekostnaderna har ökat då nyanställda behöriga lärare haft en högre ingångslön än den som slutat. Verksamheten har också fått utökat ansvar avseende matematik vilket inneburit nyanställningar.

Övriga kostnader har också ökat. Främst för inköp av tolk- och studiehandledartjänster.

I juni tilldelades särskolan ett tilläggsanslag på 4 000 tkr till följd av de ökade volymerna. Utöver detta har verksamheten minskat med 15 tjänster främst from höstterminen för att nå budget i balans 2020.

Köpt och såld grundskoleverksamhet visar ett positivt resultat på 500 tkr, främst pga högre intäkter för såld verksamhet än budgeterat.

Nettokostnaden har ökat med 11,9 % medan elevantalet endast är 2,3 % högre än 2018.

Gymnasieskola, introduktionsprogrammet och gymnasiesärskola

Gymnasieskolan redovisar ett positivt resultat på 1 899 tkr. I juni tilldelades gymnasieverksamheten ett tilläggsanslag på 3 000 tkr för ökade volymer och kompensation för att kostnader för busskort inte ingått för de ökande volymerna i budget.

Verksamheten för IM redovisar ett positivt resultat på ca 700 tkr. Anledningen är att man för året fått budget tilldelad enligt riksprislistans kostnadsnivå⁵ och att man har ett stort antal elever.

Köpt gymnasieverksamhet redovisar ett negativt resultat på -100 tkr. Detta är långt bättre än prognos i delårsbokslutet. Trots att elevantalet som började ht19 var 21 personer fler än de som gick ut i juni 19, har kostnaderna inte ökat i den grad som prognostiserats.

Nettokostnaden har ökat med 5,3% och elevantalet är 12,1% högre än 2018. Det är en stor ökning i elevantalet sett till den låga ökningen i kostnader.

⁵ Utbildningsnämnden har vid beslut om gymnasieprislistan för 2019 valt att ersätta kommuner och enskilda enligt riksprislistan från Skolverket, varvid budgeten fördelats enligt riksprislistan till kommunens egen IM-verksamhet på samma sätt. Tidigare fördelades budgeten till IM för att täcka ett visst antal procent i tjänst oavsett elevvolym.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen redovisar ett negativt resultat på -500 tkr. Kostnaderna för köpt verksamhet är har ökat med nästan 300 tkr. För svenska för invandrare, SFI, tycks färre av de som utbildas vara nyanlända eller utbilda sig efter etableringsperioden, vilket gör att verksamheten får lägre andel av intäkterna från individ och familjeomsorgen avseende SFI. Antalet personer som söker utbildning i olika former ökar inte, utan samma antal personer får beviljat och går fler kurser. Nettokostnaden har ökat med 28,7%, vilket motsvarar ca 700 tkr.

Fritid och kultur

Fritid och kultur redovisar ett positivt resultat på 568 tkr. Bibliotek och allmän kulturverksamhet visar ett positivt resultat på ca 100 tkr. Detta beror på att verksamheten fått mer i beviljade bidrag än budgeterat och samtidigt inte ökat sina personalkostnader.

Allmän fritidsverksamhet och turism visar ett positivt resultat på ca 500 tkr. Detta bl.a. beror på minskat sökt aktivitetsstöd och uppsägning av ett IT-system. Nettokostnaden har minskat med -3,6%.

Gemensamt

Gemensamt utbildning redovisar ett positivt resultat på 1 120 tkr. I posten ligger en volymbuffert för utbildning och pga. minskade barn/elevolymer jämfört med budget, har bufferten inte nyttjats.

Nämnden

Nämnden prognostiserar ett positivt resultat på 213 tkr. Det positiva resultatet beror på lägre utbetalningar av arvoden till förtroendevalda än budgeterat. Budgeten ligger i nästan samma nivå som för bildning- och omsorgsnämnden 2018.

4.3 Investeringar

Tabell 34. Investeringar per verksamhet 2019, tkr.

Verksamhet	Typ av investering	Utfall	Budget 2019	Differens progn-budg
340 Idrotts- & fritidsanläggningar	Bla idrottsmattor	-24		
407 Förskola	Bla arbetsmiljöåtgärder	-136		
440 Grundskola	Bla möbler och digital utrust.	-555		
450 Gymnasieskola	Bla möbler	-10		
		-725	-800	75

Utbildningsförvaltningen har under året investerat i möbler till klassrum, kontor och som arbetsmiljöåtgärder. Man har också investerat i ute- och inomhusmiljö på förskolor, NO-material och material till idrottshallar.

4.4 Budget i balans

Utbildningsnämnden prognosticerade ett stort underskott (12,5 miljoner kronor) i början av 2019. Orsaken till underskottet var ökade kostnader för elever med omfattande stödbehov, högre löneökningar än budgeterat samt utökade uppdrag i bl.a. matematik och idrott. Utbildningsnämnden beslutade på sammanträdet i april om åtgärder och ansökte om 7 miljoner i tilläggsanslag. Följande åtgärder beslutades för budget i balans 2020:

- Ingen ökad grundbemanning i förskolan
- Minskning av antalet timanställda
- Minskning av resurstjänst i förskolan
- Minskning av barnskötare i förskolan
- Färre lärare i grundskolan
- Minskning av elevassistenter i grundskolan
- Färre lärare i fritidshem
- Stänga kvällar, nätter och helger (genomfördes from 1 januari 2020)

Kommunfullmäktige beslutade i juni att bevilja nämnden tilläggsanslag (ej ramhöjande).

Kommunchef Ulrika Borg beslutande om kommunövergripande insatser för budget i balans Från och med den 10 september gällde:

- Stor restriktivitet vid anställningar. Alla anställningar ska prövas av förvaltningschef.
- Inga inköp som inte är tvungna att genomföras. Förvaltningschef avgör vad som får köpas in.
- Begränsad möjlighet till kompetensutveckling där förvaltningschef beslutar i frågan.
- Inga konferenser eller utbildningar med övernattning.

I utbildningsnämnden har förvaltningschef handlagt ca 100 förfrågningar under perioden 10/9-31/12.

5. Prestationer

Tabell 35. Prestationer snitt över helår

Budgeterade prestationer för Utbildningsnämnden 2019	Prognos helår 2019	Förän- dring	Budget- ram 2019	Budget- ram 2018	Budget- ram 2017
Antal barn i förskola (folkbokförda i Bollebygd)	523	-52	575	560	520
- varav köpt verksamhet	45	-2	47	43	
- såld verksamhet	17	-	17	17	
Antal barn i pedagogisk verksamhet (ingår även i förskoleverksamhet)	9	-5	14	14	11
Antal elever i förskoleklass (folkbokförda i Bollebygd)	133	0	133	135	131
- varav köpt verksamhet	31	-	31	30	
- såld verksamhet	3	-4	7	3	
Antal elever i grundskola år 1-9 (folkbokförda i Bollebygd)	1 185	+12	1 173	1 160	1 100
- varav köpt verksamhet	209	+1	208	225	
- varav grundsärskola	8	-2	10	3	
- såld verksamhet	32	+2	30	29	
Antal elever i fritidshem (folkbokförda i Bollebygd)	544	-19	563	560	448
- varav köpt verksamhet	124	-12	136	135	
- såld verksamhet	13	-1	14	14	
Antal elever i gymnasiet (folkbokförda i Bollebygd)	372	+29	343	338	296
- varav i egen regi	17	+2	15	10	
- varav gymnasiesärskola	3	-1	4	4	
- såld verksamhet	0	-	0	1	

Mest markant är minskningen i barnantal för förskolan minskningen i elevantal i fritidshem samt ökningen i elevantal för grundskolan och gymnasiet jmf budgeterat antal.

6. Personal

6.1 Personalstatistik

Tabell 36. Personalstatistik utbildningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen	Jan-dec 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	236	46	282
Andel tillsvidareanställda (%)	83,68%	16,31%	100%
Antal visstidsanställda	28	7	35
Andel visstidsanställda (%)	80%	20%	100%
Antal timavlönade (timmar)	17427,68	5985,92	23413,60
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	815,09	142,58	957,67
Andel tillsvidare m. heltid (%)	93,64%	95,65%	93,97%
Sjukfrånvaro (%)	6,88%	3,57%	6,30%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	41,57%	4,23%	37,87%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,40%	4,51%	5,93%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	5,71%	4,32%	5,49%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	8,78%	1,65%	7,68%

Tabell 37. Personalstatistik förskola

Förskola	Jan-dec 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	96	6	102
Andel tillsvidareanställda (%)	94,11%	5,88%	100%
Antal visstidsanställda	13	2	15
Andel visstidsanställda (%)	86,66%	13,33%	100%
Antal timavlönade (timmar)	9463,50	413,00	9876,50
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	1121,05	61,50	1182,55
Andel tillsvidare m. heltid (%)	95,83%	100%	96,07%

Sjukfrånvaro (%)	8,53%	9,54%	8,60%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	44,93%	8,80%	41,57%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	7,54%	6,28%	7,34%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,72%	13,93%	7,28%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	11,81%	5,99%	11,60%

Tabell 38. Personalstatistik skola

Skola	Jan-dec 2019		
	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	121	36	157
Andel tillsvidareanställda (%)	70,07%	22,92%	100%
Antal visstidsanställda	13	3	16
Andel visstidsanställda (%)	81,25%	18,75%	100%
Antal timavlönade (timmar)	7389,40	5387,60	12777,00
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	499,59	53,08	552,67
Andel tillsvidare m. heltid (%)	92,56%	94%	92,99%
Sjukfrånvaro (%)	6,40%	2,38%	5,47%
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	38,63%	0,00%	34,75%
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	4,57%	3,62%	4,25%
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	5,40%	2,62%	4,83%
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	8,89%	1,19%	7,15%

I helårsrapporteringen 2019 i jämförelse 2018 är Bildnings- och omsorgsnämnden delad i två förvaltningar, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. 2019 kan vi även gå ner på verksamhetsnivå där utbildningsförvaltningen delas in i förskola och skola. Socialförvaltningen är indelad under äldreboende, individ och familjehem samt funktionsnedsättning. På grund av omorganisationen finns det inga jämförelsetal att tillgå för dessa förvaltningar 2018.

Arbetade timmar

Antal arbetade timmar utförda av timavlönade har minskat kommunövergripande 2019 i jämförelse med 2018. Användandet har ökat markant inom

kommunstyrelseförvaltningen sedan 2018, en ökning finns även inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Socialförvaltningen står för flest antal arbetade timmar utförda av timavlönade (72 746,30 timmar). Antal mer- och övertids timmar har minskat kommunövergripande med 2070 timmar, däremot har antalet mer- och övertids timmar ökat inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tillsvidareanställda på heltid

Andelen tillsvidare anställda med heltid fortsätter succesivt att öka, vid jämförelse 2018/2019 har andelen ökat med 1,5 procentenheter. Högst andel tillsvidare med heltidsanställning återfinns bland männen vilket genomsyrar alla förvaltningar och verksamheter.

Sjukfrånvaron

Den totala sjukfrånvaron har stigit sedan 2018 med 0,25 procentenheter. Den totala sjukfrånvaron har sjunkit bland männen med 1,67 procentenheter medan kvinnornas sjukfrånvaro har ökat och uppmäter 8,7 % i jämförelse med 8 % föregående år. Långtidssjukskrivningarna bland kvinnorna i kommunen har ökat med 7,32 procentenheter sedan 2018. Samhällsbyggnadsförvaltningen har ökat sjukfrånvaron bland kvinnorna med 2,15 procentenheter där högst sjukfrånvaro finns bland kvinnorna inom åldersintervall >50år (12,22). Socialförvaltningen har högst sjukfrånvaro i kommunen och sjukfrånvaron finns främst bland kvinnor inom åldersintervall 30-49år (12,45%).

6.2 Kompetensförsörjning

6.2.1 Attrahera

Pensionsavgångar, personalomsättning och ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att alla kommuner och regioner måste rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Utifrån det är det av största vikt att arbeta strategiskt med kompetensförsörjningen i kommunen. Kompetensförsörjning omfattar att

	<i>Personalomsättning 2019⁶</i>	<i>Medelålder</i>	<i>Andel medarbetare över 60 år</i>	<i>Antal medarbetare över 60 år</i>
Utbildningsförvaltning	7,79 %	44,46 år	15,14 %	48
Skola	8,74 %	44,5 år	13,79 %	24
Förskolan	7,09 %	32,41 år	11,11 %	13

attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer så medborgarnas behov tillgodoses och verksamhetens mål uppfylls. Utmaningen är att attrahera och locka unga att arbeta i välfärdsyrkena, erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling i kommunens verksamhet.

För att möta framtiden är det viktigt att arbeta brett med kompetensförsörjningsfrågan utifrån Sveriges Kommuner- och Landstings (SKL) nio strategier för att klara kompetensförsörjningen.

1. **Använd kompetensen rätt** – Vem ska göra vad, och på vilket sätt? Det gäller att ta tillvara på och utveckla den kompetens som finns för att kunna ge den bästa och mest effektiva samhällsservicen.
2. **Bredda rekryteringen** – Fler kan bidra till välfärden och det gäller att tillvarata allas kompetens.
3. **Fler jobbar mer** – Genomförande av heltid som norm.
4. **Förläng arbetslivet** – Skapa förutsättningar för fler att arbeta längre

⁶ Nyanställningar/avgångar

5. **Visa karriärmöjligheterna** – Att skapa en ny och bredare syn på karriär och karriärmöjligheter inom organisationen.
6. **Skapa engagemang** – Med ökad delaktighet och större engagemang skapas en bättre arbetsmiljö och ökar chansen till att medarbetare stannar länge på sin arbetsplats och utvecklas med den.
7. **Nyttja tekniken** – Att använda nya tekniska lösningar där det är möjligt och bidrar till effektivisering och bättre kvalitet.
8. **Marknadsföra jobben** – Tala väl om verksamheten och ge människor chansen att prova på jobben. Goda erfarenheter från praktik och feriejobb lockar fler till de olika arbetena i kommunen.
9. **Underlätta lönekarriär** – Att arbeta med individuell och differentierad lön utifrån beslutad lönestruktur. Genom jämställda och sakliga löner utvecklas verksamheten.

Under våren startade ett arbete med att ta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan i förvaltningen arbetet kommer att fortgå även under 2020. Den strategiska kompetensförsörjningsplanen utgår från SKLs strategier och kollektivavtalen med de fackliga organisationerna. En eftermiddag i november träffades arbetsplatsombud/skyddsombud från Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund tillsammans med HR-specialist och förvaltningschef. Under eftermiddagen jobbades med att identifiera områden som i samverkan behöver arbetas aktivt med för att nå framgång i att vara en attraktiv arbetsgivare och nå målbilden för vår kompetensförsörjning. Det handlar om att identifiera både pågående och nya aktiviteter som stödjer målbilden. Områdena är:

- *Arbetstider* - arbetstidsförläggning är en viktig del i att använda kompetensen på bästa sätt och samtidigt främja en god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning.
- *Arbetsmiljö* - I arbetsmiljö ingår fysiska, psykologiska och sociala arbetsförhållanden. Skolans arbetsmiljö är en av viktiga nycklar för att förbättra skolans resultatutveckling, läraryrkets attraktivitet och underlätta kompetensförsörjningen.

- *Arbetsorganisation* - Det behövs en helhetssyn i arbetet med att utveckla skolans organisation så att alla medarbetares kompetens tas till vara och utvecklas på ett sätt som stödjer verksamhetens resultat, en god arbetsmiljö och en attraktiv arbetsplats.

Arbetet skall nu i FSG gå vidare med att prioritera de områden som listats sen kommer det att skickas ut igen till ombuden för remiss under våren 2020.

6.2.2 Rekrytera

Förvaltningen har stora utmaningar när det gäller rekrytering av rätt behörighet av både tillsvidareanställda och vikarier. Det är vanligt att nya medarbetare med rätt kompetens inte hittas till lediga arbeten och verksamheterna blir då tvungna att anställa någon med annan än den efterfrågade kompetensen, då oftast på en tidsbegränsad anställning. Lärare i fritidshemmet är oerhört svårt att rekrytera och av största vikt då skollagen har annan skrivning. Från och med den 1 juli 2019 är det krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet.

Processen att rekrytera tar tid och försvåras märkbart av den tuffa konkurrens som råder på arbetsmarknaden mellan olika arbetsgivare. Väl på plats så krävs också tid och resurser för att introducera och lära upp nya medarbetare. Tappet i kompetens när en medarbetare slutar samt den insats som krävs för att ge en ny medarbetare rätt förutsättningar för att komma in i arbetet på ett bra sätt är en utmaning. Utbildningsförvaltningen har bl.a. rekryterat bildlärare, mångspråksbibliotekarie, matematiklärare, förskollärare, logoped, lärare mot fritidshem, skolsköterska och rektor. Anställningsstoppet och åtgärder för budget i balans har inneburit att rekryteringar ej har gjorts.

6.2.3 Utveckla och behålla

Alla medarbetare och chefer har en individuell utvecklingsplan utifrån dialog mellan chef och medarbetare. Under året har dessa planer följts utifrån det individuella behovet. På chefsdialoger, som sker fyra gånger/år, har

förvaltningens chefer fått information/utbildats i kommungemensamma processer.

Verksamhetsspecifika utbildningar/kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under året på förvaltningen för enstaka eller flertalet medarbetare genom bland annat seminarier, konferenser och internutbildningar. Förvaltningen analyserar och bedömer kontinuerligt utvecklingsbehovet hos medarbetarna och utvecklingsinsatser genomförs dels utifrån varje medarbetares individuella utvecklingsplan och dels genom behov i verksamheten. Inom utbildningsförvaltningen har under året rått återhållsamhet med alla kostnader med anledning av ekonomin. De aktiviteter som gjorts bekostas samtliga av medel från andra aktörer såsom ex. staten eller Västra Götalandsregionen (VGR).

Ledarutveckling

Inom utbildningsförvaltningen har det genomförts utvecklingsinsatser för ledare såsom skoljuridik, organisation och ledarskap, förskolans nya läroplan, brandskyddsarbete och att vända frånvaro till närvaro i våra skolor. För tillfället går två rektorer i rektorsprogrammet. Rektorsprogrammet är en befattningsutbildning på akademisk nivå som är obligatorisk för alla rikets rektorer. Av skolledarna har alla som arbetat längre än fyra år gått rektorsprogrammet. En nyanställd rektor påbörjar utbildningen våren 2020. En rektor tar examen våren 2020.

Medarbetarutveckling

Medarbetarna ska ha den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. De ska kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla verksamheten. Utbildningsinsatser som genomförts är bl.a. studiecirkel i anknytningsteori, matematikutveckling, språk, läs och skrivutveckling, introduktion i den nya läroplanen för förskolan och nätverk för kollegialt lärande.

6.3 Mångfald och jämställdhet

Det finns en kommungemensam årsplan för att arbeta med aktiva åtgärder för jämställdhet och mångfald i arbetslivet. Hittills under året har ett flertal aktiviteter genomförts i verksamheterna enligt plan.

Bland annat har frågeområdena i dokumentet för medarbetarsamtal kompletterats med frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling för att kunna fånga detta på individnivå. Det finns metodverktyg för att fånga beteenden och attityder i arbetsgrupperna i frågor som rör jämställdhet och mångfald. Dessa metodverktyg används på arbetsplatsträffar.

I medarbetarenkäten som gjorts under våren bedöms bl.a. påståendet *På min arbetsplats har vi diskussioner och samtal regelbundet om jämställdhet, mångfald och likabehandling* medarbetarnas betyg är högre i år än på föregående medarbetarenkät (2017). Utbildningsförvaltningens medarbetare sätter också ett något högre betyg än kommunen totalt gör.

6.4 Arbetsmiljö och hälsa

Utbildningsnämnden prognosticerade ett stort underskott i början av året och har sedan dess under hela året arbetat med handlingsplaner för en budget i balans. Det är ett arbete som bedrivits i samverkan. Det har varit olika åtgärder på enheterna men det är likväl så att kostnaderna var för höga i jämförelse med beslutad budget, vilket innebar att det måste ske en minskning av antalet medarbetare. Konsekvenserna är en lägre personaltäthet. I samband med handlingsplaner så gjordes också riskbedömningar på varje enhet. När en ändring i verksamheten planeras ska arbetsgivaren bedöma om ändringen medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas. Målet var att alla enheter skall gå in höstterminen 2019 med en organisation som motsvarar budget för helår 2020. Det har märkts att det under hösten funnits färre medarbetare i fritidshem, förskola och skola. Det är av vikt med starkt fokus på arbetsmiljö och hälsa. Alla enheter arbetar med prioriteringslistor utifrån risken med ohälsosam arbetsbelastning. Det måste finnas en balans mellan krav och resurser. Det är ett område som kontinuerligt försämras de senaste åren. Många medarbetare anser inte att de hinner med sina arbetsuppgifter och många har svårt att släppa tankar på arbetet när de är lediga. Det är av allra största vikt att frågan tas på största

allvar på alla nivåer. En frisk arbetsplats har balans mellan det som krävs och de resurser som står till buds för arbetet. Höga krav behöver inte vara skadliga men de behöver balanseras med resurser. Att ha högre krav än resurser för arbetet leder till hög arbetsbelastning och stress hos de som ska utföra arbetet. Vi måste ge förutsättningar för arbetstagarna att utföra arbetet utan risker för ohälsa. Krav och resurser i balans är en grundläggande och viktig organisatorisk förutsättning. Om obalans och hög arbetsbelastning varar över en längre tidsperiod kan den bli ohälsosam. Kraven på ständig effektivisering och flexibilitet är faktorer som tynger. Nya krav och förväntningar riktas mot den enskilde medarbetaren personen som förväntas ta ett större ansvar för sin arbetsituation.

Exempel på lämpliga åtgärder:

- tydliggöra arbetsuppgifter och roller
- minska arbetsmängden
- hjälp med att prioritera arbetet

Målet med arbetsmiljöarbetet är att förena en väl funderade verksamhet med ett långsiktigt och hållbart arbetsliv. För att skapa systematik i arbetsmiljöarbetet har en kommungemensam årsplanering, ett så kallat SAM-hjul, tagits fram som vägledning för chefer. I planeringen framgår bland annat vilka aktiviteter som ska genomföras och när det ska vara klart.

Rehabiliteringsprocessen är ett viktigt instrument som bidrar till att Bollebygds kommun har ett tydligt och effektivt rehabiliteringsarbete så att medarbetarna, med god hälsa, kan kvarstå eller återgå till arbete i största möjliga omfattning efter sjukdom.

Under året har arbetet med att implementera verksamhetssystemet Adato fortsatt. Adato är det verksamhetssystem där cheferna dokumenterar allt som händer i en rehabiliteringsprocess för sina medarbetare och bidrar till en bättre struktur i rehabiliteringsarbetet. Systemet syftar till att cheferna genom tidiga signaler kan fånga upp tecken på ohälsa och hjälper även cheferna att systematiskt dokumentera händelser i ett ärende så att de exempelvis vid ett

chefsbyte kan läsa vad som gjorts innan i ett ärende. Under våren har flera workshops för chefer med syfte att få stöd i systemet genomförts.

I Bollebygds kommun används KIA systemet för att rapportera avvikelser i arbetsmiljön. KIA syftar till att systematisera anmälningsförfarandet och enklare kunna se när, var och hur en avvikelse inträffar för att förhindra att den sker igen. Systemet ger även fackliga representanter både en insyn i de händelser som händer och ett ansvar i att hjälpa arbetsgivaren att se till att händelserna inte inträffar igen. Chefer har under våren haft möjlighet att delta i workshops i KIA för att få stöd och utbildning i systemet. Medarbetare har på arbetsplatsträffar fått information om hur en anmälan och arbetsskador och tillbud i KIA går till. Under år 2019 inkom på utbildningsförvaltningen 351 avvikelser i våra medarbetares arbetsmiljö. Dessa utgjordes av 73 riskobservationer, 222 tillbud, 54 olycksfall och 2 färdolycksfall. Flest avvikelser (främst tillbud) har inträffat i klassrum/lektionssal samt i övriga verksamhetslokaler. Skaderisken eller skadeorsaken som flest medarbetare angivit är psykisk överbelastning, hot och våld, övrigt samt skadad av person. Dessa skadeorsaker utgörs främst av tillbud, olycksfallen finns främst under skadad av person, hot och våld.

Introduktion på den nya arbetsplatsen är viktigt för trivsel på arbetet. Utifrån det har det under året ett omfattande introduktionsprogram för nya chefer arbetats fram och implementeras. 2019 ses som ett pilotår vilket innebär att introduktionsprogrammet förfinas efter hand.

Kommunen genomför en kommungemensam introduktionsdag för nya medarbetare varje år där de nya medarbetarna får information om viktiga delar i kommunens verksamhet och kunskap om kommungemensamma delar som är viktiga att känna till som medarbetare i Bollebygds kommun. Introduktionsdagen avslutas med en mycket uppskattad busstur genom kommunen.

Under maj har medarbetarenkäten genomförts. Utifrån resultatet ska varje chef på gruppnivå med sin arbetsgrupp arbeta med åtgärder för att komma till rätta med ev. problem. Arbetet har påbörjats under hösten och kommer att fortgå under 2020. För Utbildningsförvaltningen är det sämsta resultatet i påståenden såsom

”jag hinner med mina arbetsuppgifter” ”jag kan koppla av arbetet när jag är ledig”. Bästa resultaten är på påståenden som ”mitt arbete känns meningsfullt” och ”jag är insatt i arbetsplatsens mål”.

Pilotprojekt för ny uppföljningsmodell

2018 startades ett pilotprojekt för att ta fram en ny uppföljningsprocess för våra medarbetare. Syftet med den nya processen är att ha fokus på en kontinuerlig dialog mellan chef och medarbetare som främjar resultat och välmående för en hälsosam och hållbar arbetsvardag. Den kontinuerliga dialogen stödjer ett hälsofrämjande och utvecklande ledarskap och medarbetarskap till nytta och utveckling för både verksamhet och individ. Dialogen förväntas också främja det positiva sambandet mellan individens bidrag till verksamhetens mål, utveckling för medarbetaren och löneutveckling. Under året har flera enheter inom utbildningsförvaltningen deltagit i pilotprojektet. Pilotprojektet har under våren utvärderats med mycket gott resultat och vi kan i deltagande enheter se positiva samband för ett hållbart arbetsliv. Utifrån det har pilotprojektet förlängts ett år och i pilotår 2 deltar större delen av förvaltningens enheter. Pilotår 2 utvärderas under våren 2020.

Hälsofrämjande aktiviteter

Enheterna har varit aktiva att använda sig av kulpengen, vars syfte är att stärka gemenskapen och främja trivseln i förvaltningens alla arbetsgrupper.

Bollebygds kommun stödjer genom friskvårdsbidrag medarbetare att ta ett aktivt ansvar för din egen hälsa.

Arbetsgivarens erbjudande om massage till subventionerad kostnad används flitigt av medarbetarna och kommunens förbokade tider är i stort sett fyllda.

Medarbetarna erbjuds som tidigare anonym kostnadsfri rådgivning av både privat- och arbetsrelaterad karaktär - dygnet runt med hjälp av Falck Healthcare.

7. Årets verksamhet i övrigt

7.1 Digitalisering

Förvaltningen har tagit fram en strategisk plan för digitaliseringen. Planen sträcker sig 2017 till 2022. Den grundar sig på den nationella IT-strategin framtagen av Skolverket. Strategin säger bl.a. att:

- alla barn ska erbjudas möjlighet, som en naturlig del av verksamheten, att i lekens form möta IKT
- särskilt prioritera barn/elever i behov av anpassningar och särskilt stöd via bl.a. smarta verktyg
- eleverna ska stimuleras genom att använda sig av modern teknik i lärandesituationen
- alla medarbetare förväntas nyttja och behärska relevanta digitala verktyg och digitala miljöer i det egna arbetet samt i arbetet med barn och elever.

Insatser

- IKT-nätverket träffas regelbundet för att dela erfarenheter och kunskap. Dessa pedagoger är ett stöd i utvecklingen på sina enheter.
- En grupp pedagoger samt ansvarig rektor för digitaliseringen har gjort studiebesök i Öckerö kommun för att se hur Bollebygd kommun ska kunna lägga en lägsta nivå för pedagogerna gällande IKT. Detta för att skapa en likvärdighet i kommunen.
- Bollebygd kommun deltar i styrgruppen för Studi.se
- Utbildning inom regionen
- Utvecklat och introducerat det gemensamma app-biblioteket för förskolorna
- Reviderat målbilden för arbetet med digitalisering

Under höstterminen har förvaltningen startat ett arbete för att underlätta och stödja verksamheten så att den följer den reglering som finns inom området. Digitaliseringen ökar snabbt och påverkar i hög grad enskilda individer, vilket gör

att vår säkerhet inom förvaltningen behöver höjas. Det vi behöver fokusera på under 2020 är:

- Att tecknade avtal finns för de system vi har mellan leverantören och Bollebygds kommun
- Att personuppgiftsbiträdesavtal är tecknade
- Rutiner för införandet av digitala tjänster.
- Hur arbetar och hanterar vi de personuppgifter som finns i vår organisation
- Rutiner vid personuppgiftsincidenter

7.2 Digitala nationella prov

Alla nationella prov i grundskolan och gymnasiet ska bli digitala. Från augusti 2018 är de första digitala proven på plats, i svenska, engelska och svenska som andraspråk. På sikt är det tänkt att alla nationella prov i grundskolan och gymnasiet ska bli digitala.

Detta blir en teknisk utmaning för skolorna. Här behövs bl.a. tänkas på antalet eluttag, nätuppkoppling då ett stort antal elever gör proven samtidigt och andra elever på skolan fortsätter med sitt arbete, skärmstorlek och lokalens utformning.

Insatser

- Inköp och implementering av digital provplattform inför de nationella proven
- Digitala nationella prov genomfördes i årskurs 6 och 9 under vårterminen 2019

7.3 Programmering i grundskolan

Digital kompetens blir allt viktigare i dagens samhälle. Programmering ska inte bli ett nytt ämne i grundskolan utan ingå framför allt i matematik och teknik.

Kursplanerna anger vad undervisningen i de olika ämnena ska ta upp.

- I kursplanen i matematik handlar det om att träna eleverna i att skapa, beskriva och följa entydiga och stegvisa instruktioner och att använda programmering för att lösa problem.
- I teknik handlar det om att använda programmering för att styra föremål eller egna konstruktioner men också att förstå att datorer styrs av program och kopplas ihop i nätverk.
- I samhällskunskap handlar det bland annat om att förstärka medie- och informationskunnighet, ökad medvetenhet om hur digitaliseringen av samhället ställer ökade krav på oss medborgare men också hur det ger ökade möjligheter att till exempel påverka beslutsfattande.
- I svenska och svenska som andraspråk handlar det om att förstärka arbetet med digitala texter, digital läsning och att använda digitala verktyg av olika slag.

För att detta ska kunna genomföras kan kompetensutvecklingsbehovet vara stort hos lärare och inom olika ämnen.

Insatser

- Alla matematiklärare på Bollebygds skolan 7-9 har deltagit i Skolverkets programmeringskurs. De ser dock att ytterligare kompetensutveckling behövs inom området.
- Studiebesök i Öckerö kommun för att se hur de arbetar med programmering

7.4 Timplan för grundskolan och grundsärskola

En så kallad stadiindelad timplan har införts i grundskola och grundsärskola. Vilket innebär att regeringen har reglerat undervisningstiden mellan låg-, mellan- och högstadiet. Eleverna får sedan hösten 2018 undervisning inom ramen för språkval i årskurs 6.

Syftet med beslutet om stadiindelad timplan, är att öka likvärdigheten mellan skolorna. Bland annat underlättar det för elever att byta skola utan att riskera att de missar undervisningstimmar, eller ett helt ämne om skolan de byter till har

påbörjat ämnet i en tidigare årskurs. En ökad styrning av fördelningen av undervisningstiden innebär också att skolorna enklare kan följa upp att eleverna får de timmar de har rätt till.

Ökning av tid i matematik i årskurs 7-9 träder i kraft den 1 juli 2019. Ökning av tid i idrott och hälsa träder också i kraft från 1 juli 2019 men den tiden ska fördelas mellan årskurserna 6-9.

Insatser

- Revidering av timplan för grundskolan i Bollebygd Kommun har beslutats av utbildningsnämnden
- Översyn av timplanen för grundskolan och grundsärskolan

7.5 Lokaler

Det pågår ett stort arbete med stor delaktighet vad gäller nybyggnation förskola/skola/kultur på Kulla, Fjällastorpskolan. Förvaltningen deltar tillsammans med fastighetsavdelningen i arbetet. Den planerade byggnaden består av två plan där ryms en förskola för 160 barn och en högstadieskola för 600 elever. Det blir en plats för många och nya möjligheter för hela Bollebygd med en modern tillgänglig idrottshall och en aula med plats för kunskap, teater och underhållning. Ett skolbibliotek, cafeteria, tillagningskök och matsal finns med i projekteringen. Det har genomförts flera work-shops med alla personalgrupper, elever och med föreningslivet. Beräknad inflyttning är under läsåret 2022/2023. Då elevantalet ökar med jämn takt behövs det finnas alternativa lösningar till Fjällastorp är färdigt. Ett arbete med kapacitetsutredning har påbörjats av Samhällsbyggnadsförvaltningen. Under 2019 bör ett förslag presenteras.

Behovet av förskoleplatser i Bollebygd beräknas vara stillat för några år med anledning av modulförskolan Nolån.

Behovet av plats för skola och fritidshem kvarstår för Olsfors. Bildnings- och omsorgsnämnden beslutade 2017-11-27 § 113 att påvisa behovet för

Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade 2018-01-22 § 6 att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att tillmötesgå bildnings- och omsorgsnämndens lokalbehov för förskola och skola i Olsfors. Behovet av lokaler för skola och fritidshem är stort i Olsfors. Det är mycket stora svårigheter att bedriva en ändamålsenlig undervisning.

I Töllsjö finns ett vikande barnunderlag. Förskolan har utrymme för fyra avdelningar, en avvecklades under 2017 och under 2019 kommer ytterligare en avdelning att avvecklas.

Inom biblioteken finns stora utvecklingsmöjligheter med så kallat meröppet som förhoppningsvis kommer igång i Töllsjö. Beslut är fattat men det krävs en mindre ombyggnation som ej är påbörjad. Vid en översyn av skolan i Olsfors bör biblioteket vara en del av det som bör beredas plats.

Insatser

- Kapacitetsutredningar har gjorts för samtliga grundskolor. Kapacitetsutredningarna redogjordes för nämnden under hösten.
- Nolåns förskola öppnade en avdelning i april och Pärkans förskola flyttade in i augusti med sina två avdelningar
- Under hela året har ett intensivt arbete pågått för att förbereda för Fjällastorpskolan. Det är förskola, skola och samlingsal där nu endast återstår lite för Utbildningsförvaltningens del. Samgranskningen förväntas vara klar under september då återstår arbetet med detaljplan. Såsom det ser ut i nuläget kan skola/förskola/samlingsal vara klar tidigast januari 2024. Utbildningsnämnden har av den anledningen bett Kommunstyrelsen att ge Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att inskaffa ersättningslokaler till dess permanent lösning finns.
- Utbildningsnämnden har ej erhållit en plan för lösning av Örelundskolans lokalproblematik

7.6 Ny läroplan i förskolan

Regeringen har beslutat om en reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 18.

Läroplanen träder i kraft den 1 juli 2019. Begreppet omsorg har förts in på flera ställen i läroplanen för att förtydliga att omsorg, utveckling och lärande utgör en helhet i förskolan. Omsorgen ingår i allt som sker på förskolan, och det handlar både om förhållningssätt och bemötande. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Det här perspektivet löper som en röd tråd genom hela läroplanen. Som ett led i det ska förskolan ge barnen möjligheter att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer, få förundras över nya upptäckter, få förutsättningar för bildning och få utrymme för fantasi och föreställningsförmåga.

Förskollärare ansvarar för att de målstyrda processerna, som syftar till utveckling och lärande, bedrivs i enlighet med läroplanens mål och intentioner.

Skrivningarna förutsätter att det finns förskollärare som har det pedagogiska ansvaret på förskolan. Det är huvudmannen som har ansvar för att se till att det finns förskollärare som ansvarar för undervisningen i sådan omfattning att de nationella målen (Lpfö 18 och skollagens olika kapitel som gäller förskolan) kan uppfyllas.

Utbildningen ska också ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.

Insatser

- Arbetet med den nya läroplanen för förskolan och undervisningsbegreppet startade vårterminen 2019 med gemensam webbföreläsning med efterföljande workshops för alla pedagoger i förskolan. Arbetet har sedan följts upp på respektive enhet under året.

7.7 Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser

Den 1 juli 2019 börjar nya bestämmelser i skollagen (2010:800) att gälla för förskoleklass och åk 1-3. Då införs Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser. I korthet innebär garantin för tidiga stödinsatser att förskollärare eller lärare i förskoleklass ska kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande med hjälp av ett nytt obligatoriskt kartläggningsmaterial. För lågstadiet finns sedan tidigare obligatoriska bedömningsstöd och nationella prov för att följa elevers kunskapsutveckling.

Kartläggningsmaterialen, bedömningsstödet och de nationella proven blir alla en del av garantin.

Utifrån dessa material kan förskollärare och lärare få en indikation på att en elev inte kommer att nå kommande kunskapskrav. Förskolläraren eller läraren ska då göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling, för att avgöra om eleven är i behov av stöd. Om behov finns, ska åtgärder sättas in skyndsamt.

Vid den särskilda bedömningen, vid planeringen av stöd och vid uppföljningen ska förskollärarna och lärarna samråda med personal med specialpedagogisk kompetens.

Garantin ska resultera i:

- att elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd uppmärksammas
- att tidiga insatser sätts in, så att alla elever får rätt stöd i rätt tid
- att stöd följs upp och att resultatet av uppföljningen förs vidare till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Skolhuvudmannen ansvarar för att det finns organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för att skolorna ska kunna uppfylla garantin.

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet, ska förskolläraren eller läraren sedan genomföra en uppföljning av stödet. Resultatet av denna uppföljning ska hon eller han föra över till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Insatser

- Rektorer, nyckelpedagoger och ordförande i utbildningsnämnden deltog i Skolverkets konferens inför implementeringen
- Utvecklingsledare har lyft diskussionen i nätverket för pedagoger i förskoleklass
- Under hösten genomfördes kartläggning av samtliga elever i förskoleklass.
Se mål 3

8. Internkontroll

8.1 Nämndens internkontrollplan

Då nämnden startade 1 mars 2019 så har ingen risk- och väsentlighetsanalys gjorts för 2019.

8.2 Övriga delar i internkontrollen

Förvaltningen har genomfört två interna granskningar under 2019. Det är köpta och sålda platser inom grundskola samt särskilt stöd inom grundskola.

Granskningen av sålda platser inom grundskolan i Bollebygds kommun genomfördes hösten 2018. Granskningen gjordes genom möte med administratörerna, genomgång av Platina och SchoolSoft. Utgångspunkten var ekonomiavdelningens listor över köpta och sålda platser. Resultaten av granskningen visar bl.a. på att det krävs rutiner för att hantera elever med sekretessmarkering t.ex. vid fakturering samt behov av stöd till rektorer vid myndighetsutövningen kring mottagande samt ev. begäran om förhöjd interkommunal ersättning ska fungera.

Utifrån vad som framkommit i skolenheternas och huvudmannens kvalitetsarbete beslutade skolchefen att genomföra en granskning av arbetet med särskilt stöd på samtliga kommunala skolenheter. Utvecklingsledarna fick i uppdrag att genomföra granskningen med fokus på skollagens krav kring särskilt stöd. Syftet med granskningen var att öka rättssäkerheten för elever och vårdnadshavare genom att identifiera eventuella brister och vidta åtgärder för att säkerställa att skollagens föreskrifter efterlevs. Rapporten presenterades för nämnden i september.

Granskningen visar att det fanns stora brister inom vissa områden. Brister som granskningen visade var bl.a. att

- dokumentation av vidtagna åtgärder

- åtgärdsprogram saknade uppföljning

Skolchefen har uppdragit åt förvaltningen att genomföra en uppföljning under hösten 2020.

Kommunens revisorer har granskat elevers rätt till utbildning genom att anlita företaget PWC. Nämnden konstaterade att rekommendationerna i rapporten är i linje med det nämnden sen tidigare identifierat som utvecklingsområden och där arbetet redan startat. Nämnden kommer därför inte göra något särskilt med rekommendationerna förutom att fortsatt, och i enlighet med skollag och övriga styrdokument, bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.

9. Uppföljning utifrån styrdokument

Utöver de mål och nyckeltal som redogjorts för tidigare i denna verksamhetsplan och budget, ska nämnden även följa en del andra styrdokument. Dessa uppföljningar är en del i det systematiska arbete som alla enheter arbetar med för ökad målpåfyllelse och ökad kvalitet.

9.1 Klagomål

Enligt 4 kap. 8 § skollagen är huvudmannen skyldighet att ta emot och utreda klagomål och synpunkter. Dessa ska sammanställas och analyseras i syfte att se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Tabell 39. Sammanställning av antal klagomål vårterminen 2019

Enhet	Antal klagomål	Antal där brist konstaterats	Svarat inom 3 veckor
Kultur och fritid			
Grundskola	4	3	4
Förskola	3	1	3
Fritidshem	1	0	1
Förskoleklass			
Gymnasieskola			
Vuxenutbildning			

Tabell 40. Sammanställning av antal klagomål höstterminen 2019

Enhet	Antal klagomål	Antal där brist konstaterats	Svarat inom 3 veckor
Kultur och fritid			
Grundskola	8	0	8
Förskola	2	0	2
Fritidshem			
Förskoleklass			
Gymnasieskola			
Vuxenutbildning			

9.1.1 Analys

Under höstterminen 2019 har det sammanlagt kommit in tio klagomål till nämnden. Två av dessa gäller förskolan då föräldrar klagar på att de inte fått plats i Härryda. Åtta av klagomålen gäller grundskolan. Av dessa är två där klagomålställaren anser att hen inte fått svar på sina frågor eller inte är nöjd med

tidigare svar. Ett klagomål gäller rektors rätt att besluta om den inre organisationen, ett gäller rektors bemötande. Fyra klagomål grundar sig i brist på personal – brist i stöd för elev med särskilda behov, borttagna resurser, brist på tillsyn av elever.

9.2 Kränkningar och trakasserier enligt skollagen

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Arbetet med att främja likabehandling och förebygga trakasserier och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som ska präglade arbetet i verksamheterna.

Tabell 41. Sammanställning av antal anmälningar vårterminen 2019

Enhet/Arbetslag	Antal anmälningar	Antal elever
Bollebygds skolan F-3	24	20
Bollebygds skolan 4-6	17	16
Bollebygds skolan 7-9	7	6
Töllsjöskolan	13	11
Örelundskolan	12	11
Bollebygds gymnasieskola	0	

Tabell 42. Sammanställning av antal anmälningar höstterminen 2019

Enhet/Arbetslag	Antal anmälningar	Antal elever
Bollebygds skolan F-3	31	29
Bollebygds skolan 4-6	26	19
Bollebygds skolan 7-9	6	6
Töllsjöskolan	6	5
Örelundskolan	26	22
Bollebygds gymnasieskola	0	

9.2.1 Analys

Då differensen mellan antalet anmälda kränkningar och antalet elever inte är så stor kan man konstatera att det sker händelser vid enstaka tillfällen och att inga

ärenden kan bedömas som systematisk och långvarig mobbning. Det är enbart på Bollebygds skolan 4-6, som en elev finns nämnd vid tre tillfällen.

Ovanstående uppgifter behöver även belysas med de uppgifter som framkommit i Skolinspektionens enkät, som redovisas i mål 6 (3.2) där 92 % av eleverna i årskurs 5 anser att de är trygga i skolan och 82 % av eleverna i årskurs 9 anser att de är trygga i skolan. Det låga antalet anmälningar om kränkningar på Bollebygds skolan 7-9 och det höga antalet elever som känner sig otrygga på skolan behöver lyftas.

Samtliga enheter har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

9.3 Skolpliktsbevakning

Alla barn i Sverige har skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär

även närvaroplikt, dvs. en skyldighet att delta i den utbildning som anordnas, om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Skolplikten regleras i 7 kapitlet skollagen.

Kommunen ansvarar för att alla skolpliktiga barns rätt till utbildning tillgodoses (7 kap 21-22 § § skollagen). Utbildningsförvaltningen ansvarar för att elever folkbokförda i Bollebygd kommun är inskrivna och fullgör sin skolplikt vid någon skola. Utbildningsnämnden ansvarar för att de elever, som är skrivna i kommunen och har skolplikt fullgör sin skolgång.

Tabell 43. Sammanställning av frånvarostatistik grundskola inkl. förskoleklass vårterminen 2019

	Frånvarande läsåret 2018/2019

Enhet	15-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	mer än 60 %
Bollebygdskolan F-3	11	7	2	0	0	0
Bollebygdskolan 4-6	11	12	1	0	0	1
Bollebygdskolan 7-9	42	29	8	8	2	6
Töllsjöskolan	10	5	0	0	0	0
Örelundskolan	7	6	1	0	0	1

Tabell 44. Sammanställning av frånvarostatistik grundskola inkl. förskoleklass höstterminen 2019

Enhet	Frånvarande läsåret 2019/2020					
	15-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	mer än 60 %
Bollebygdskolan F-3	17	6	1	1	0	0
Bollebygdskolan 4-6	13	12	0	2	1	4
Bollebygdskolan 7-9	31	30	9	4	2	6
Töllsjöskolan	11	9	2	1	0	0
Örelundskolan	9	5	0	1	0	1

9.3.1 Analys

Skolfrånvaro är ofta en indikation på psykosociala problem, såväl skolrelaterade, som individ- och familjerelaterade. Elever som inte är närvarande i skolan löper stor risk att inte klara skolans kunskapskrav, vilket kan få många negativa konsekvenser som följd både för individen och för samhället. Ytterst handlar skolnärvaro om barn och ungdomars rätt till utbildning och framtidsmöjligheter.

Under vårterminen 2018 startade Bollebygd kommun ett projekt med stöd av Västra Götalandsregionen och GR för att arbeta medvetet för ökad skolnärvaro. Projektet går under namnet Plug Innan^[1] och ska pågå fram till sommaren 2020

Rutinerna för anmälan om frånvaro till nämnden har aktualiserats under året. 15 ärenden har rapporterats till nämnden under 2019.

9.4 Anmälningar och tillsyn

Enskilda som är missnöjda med kvalitet eller utförande av en verksamhet kan anmäla detta till en tillsynsmyndighet. För utbildningsnämndens verksamheter finns följande tillsynsmyndigheter: Skolinspektionen (SI), Barn- och elevombudet (BEO) samt Justitieombudsmannen. Förutom den tillsyn som sker i samband med

[1] [GR:s hemsida](#)

anmälan från enskild bedriver Skolinspektionen även regelbunden tillsyn, riktad tillsyn samt tematisk kvalitetsgranskning.

Under 2019 har det inkommit fyra anmälningar till Skolinspektionen och ett till Barn- och elevombudet. Samtliga ärenden har rört skolformen grundskola och skolenheterna Bollebygdskolan 4-6 samt Bollebygdskolan 7-9.

Gällande anmälan till Barn- och elevombudet konstateras i beslutet att Bollebygds kommun har brutit mot bestämmelserna om skyldigheten att motverka kränkande behandling. Eftersom det finns särskilda skäl i form av att eleven slutat på skolan avstod Barn- och elevombudet från att ingripa och avslutade ärendet.

En av anmälningarna överlämnades till utbildningsnämnden för handläggning inom nämndens klagomålshantering. När nämnden redovisade sin handläggning av ärendet valde dock Skolinspektionen att öppna ett ärende. Under Skolinspektionens handläggning inkom ytterligare en anmälan från samma familj till Skolinspektionen vilket resulterade i att det första ärendet avslutades och ett nytt öppnades. Detta ärende pågår fortfarande.

De sex ärendena gäller totalt fyra olika elever. I ett ärende har Skolinspektionen förelagt utbildningsnämnden att vidta åtgärder och i ytterligare ett konstateras brister men inget föreläggande gjordes eftersom eleven inte längre gick på skolan.

Tabell 45. Sammanställning av anmälningar till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Tillsynsmyndighet	Enhet	Grund för utredning	Avslutat	Bedömning
SI	Bollebygdskolan 4-6	Särskilt stöd	2019-03-28	Klagomålshantering
BEO	Bollebygdskolan 4-6	Kränkande behandling	2019-07-11	Avstående
SI	Bollebygdskolan 7-9	Disciplinära åtgärder Kränkande behandling	2019-08-29*	Föreläggande Tillräckliga åtgärder
SI	Bollebygdskolan 4-6	Särskilt stöd	2019-11-29	Nytt ärende
SI	Bollebygdskolan 7-9	Särskilt stöd	2019-12-18	Ingen kritik
SI	Bollebygdskolan 4-6	Kränkande behandling	pågår	

* Inkom under 2018

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn avseende erbjudande om plats i förskolan. I den riktade tillsynen fick Bollebygd kommun först ett föreläggande med vite och sedan avslutades ärendet då kommunen bedömdes vidtagit tillräckliga åtgärder.

Under hösten 2019 kontaktade Skolinspektionen utbildningsnämnden och informerade om att de i början av 2020 kommer genomföra en granskning av huvudmannens ansvarstagande för grundskolan i Bollebygds kommun samt en regelbunden kvalitetsgranskning på skolenhetsnivå på Töllsjöskolan. Med anledning av detta har förvaltningen och ansvarig rektor i slutet av 2019 arbetat med att skicka in begärda dokument och svara på de frågor som Skolinspektionen ställt som en del av deras informationsinhämtning inför tillsynen.

9.4.1 Analys

Sex anmälningar till Skolinspektionen och BEO är en ökning jämfört med 2018 då det inte kom in några anmälningar och betydligt färre än 2017 då det gjordes 15 anmälningar. Tre av anmälningarna har rört särskilt stöd vilket kan sättas i relation till att 82 elever under året haft åtgärdsprogram. Verksamheterna beskriver att skola och elev och vårdnadshavare inte alltid är överens om omfattningen eller utformningen av det särskilda stödet. Detta har varit fallet inte minst under hösten då organisatoriska förändringar kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd har gjorts på flera av skolorna. Att inte fler anmälningar har gjorts bedöms bero på att det i de flesta fall finns en god samverkan och dialog mellan skola och hemmet.

9.5 Överklaganden

Enskilda som är missnöjd med ett myndighetsbeslut kan i många fall överklaga beslutet till en överinstans. I vissa fall gäller överklaganderätten även enskild huvudman. Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet ska överklaganden

och beslut/domar från domstolar samt Skolväsendets överklagandenämnd sammanställas och analyseras.

Under 2019 har inga överklaganden inkommit. I januari inkom dom på två ärenden som överklagats efter beslut om tilläggsbelopp av bildnings- och omsorgsnämndens individutskott i mars 2018. Tingsrätten avslog överklagan i båda ärendena. Det finns inga tidigare överklaganden som väntar på dom som gäller utbildningsnämndens ansvarsområden.

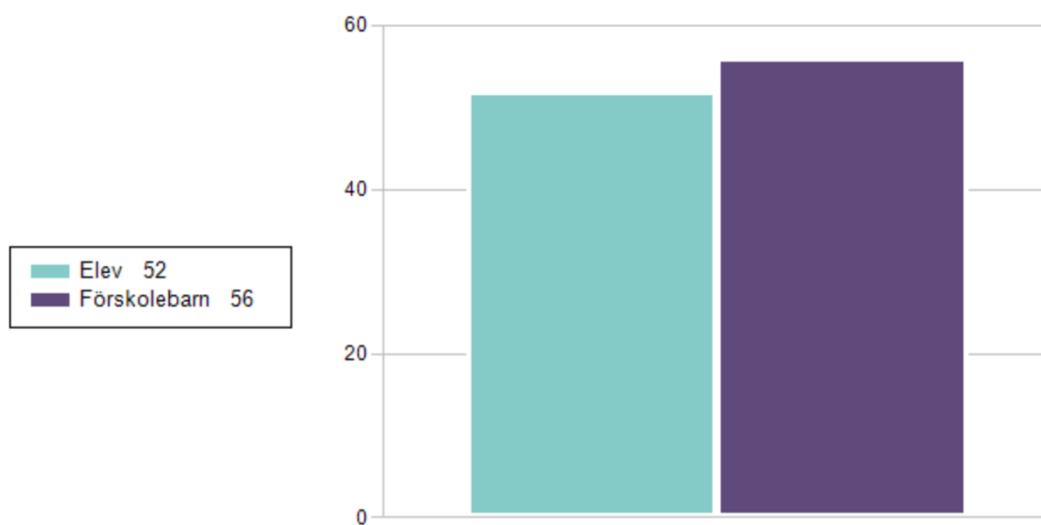
9.5.1 Analys

I en verksamhet som arbetar med myndighetsutövning och där flera beslut går att överklaga är det anmärkningsvärt att det inte inkommer någon överklagan. Utbildningsförvaltningen avser att under 2020 titta närmare på rutinerna kring beslutsfattande och överklagan för att titta djupare på de bakomliggande orsakerna och identifiera eventuella brister.

9.6 Barn och elevers säkerhet i förskola, skola och fritidshem

Enligt skollagen (2010:800) ska barn och elever tillförsäkras en miljö som präglas av trygghet och studiero. Eleverna i förskoleklass, grundskola och gymnasium omfattas även av Arbetsmiljölagen (1977:1160) och betraktas enligt lagen som arbetstagare i skolan. Barn i förskolor, och fritidshem, omfattas inte av arbetsmiljölagen.

Översikt över händelser/tillbud under perioden 2019-01-01-2019-12-31

Fler incidenter utomhus på rast eller utelek. De flesta händelser rubriceras som skada/olycksfall, några händelser rubriceras som våld och hot.

10. Budgetförutsättningar 2021

10.1 Digitalisering

En nationell IT-strategi för förskola, skola och fritidshem har tagits fram och ska gälla 2017-2022. Samtidigt har läroplanerna för förskola, skola, förskoleklass, grundsärskola och fritidshem reviderats för att tydliggöra den framtida digitaliserade skolan. I den nationella IT-strategin finns flera punkter som påverkar Bollebygds kommun. Målet är att alla barn och elever ska utveckla en adekvat digital kompetens. Det ska finnas en digital likvärdighet i det svenska skolväsendet.

10.2 Grundsärskola

Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Bollebygds kommun har idag ingen grundsärskola. Elever som mottas i den obligatoriska grundsärskolan erbjuds att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundsärskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). I skollagen ställs krav på att en kommun antingen har en egen särskola eller en överenskommelse med annan kommun⁷. Bollebygds kommun har inte avtal/överenskommelse med någon annan kommun att den i sin grundsärskola ska ta emot de elever som Bollebygds kommun ansvarar för. Vilket innebär att kommunen idag inte lever upp till skollagens krav.

Bollebygds kommun har som mål att alla barn och elever skall kunna få sin undervisning på hemmaplan i den egna hemkommunen. Att starta en särskoleenhet i Bollebygd bedöms av utbildningsnämnden som nödvändigt för att leva upp till skollagens krav både om att tillhandahålla särskola, men också vad gäller läroplan, timplan och behöriga lärare. Initialt kommer detta innebära en ökad kostnad för utbildningsnämnden eftersom det krävs att en ny organisation skapas där personal behöver vidareutbildas då behöriga lärare idag saknas inom

⁷ 11 kap. 24 § skollagen

organisationen. Det fordras en ökad personaltäthet kring grundsärskolans elever. Det kommer även tillkomma kostnader för ny utrustning och tillgänglighetsanpassning av lokaler.

10.3 Lokaler

Fjällastorps förskola/skola/idrottshall/samlingssal är tidigast klar 2024. Det innebär att planering för provisorium måste igång snarast.

Bollebygdskolan F-3 och 4-6 behöver nya klassrum och plats för fritidshem. Skolan går från 3 paralleller till fyra paralleller med start hösten 2019. Det kräver också medel för investeringar för klassrumsmöbler.

Utbildningsnämnden måste även skapa utrymme för grundsärskola på skolområdet.

Det är i dagsläget osäkert om den provisoriska förskolan Nolån kan fylla behovet av förskoleplatser fram till dess Fjällastorp är klart. Barnafödandet och inflyttning har varit lägre de senaste åren vilket medför att behovet har kunnat tillgodoses. Det krävs en förnyad befolkningsprognos för att göra en bra planering.

I Olsfors så har skolan under flera år saknat lokalytor. Förslaget på lösning är att grundskolan och biblioteket tar över Sörån och att en ny förskola med 5-6 avdelningar byggs.

10.4 Balans mellan krav och resurser – främja arbetsmiljön

Det finns en ökad arbetsrelaterad stress bland våra medarbetare. En frisk arbetsplats har balans mellan det som krävs och de resurser som står till buds för arbetet. Höga krav behöver inte vara skadliga men de behöver balanseras med resurser. Att ha högre krav än resurser för arbetet leder till hög arbetsbelastning och stress hos de som ska utföra arbetet. Vi måste ge förutsättningar för arbetstagarna att utföra arbetet utan risker för ohälsa. Krav och resurser i balans är en grundläggande och viktig organisatorisk förutsättning. Om obalans och hög arbetsbelastning varar över en längre tidsperiod kan den bli ohälsosam. Kraven på ständig effektivisering och flexibilitet är faktorer som tynger. Nya krav och

förväntningar riktas mot den enskilde medarbetaren personen som förväntas ta ett större ansvar för sin arbetssituation.

Exempel på åtgärder:

- tydliggöra arbetsuppgifter och roller
- minska arbetsmängden
- hjälp med att prioritera arbetet